

Dari Scripture Memory Verses

Anonymous

May 31, 2020

The purpose of this resource is to assist you in memorizing Scripture passages in Dari. It presents the verses that the Navigators suggest that every disciple memorize, in their Topical Memory System.¹

Every page has the verse in Dari script, and the verse in the New International Version (NIV; a popular English translation). There are two interlinear versions, which show the pronunciation of each word and the meaning of the parts of the words (roots, suffixes, etc.); there is an interlinear based on the Dari script, and an interlinear based on the pronunciation of the words (which is represented using the International Phonetic Alphabet, or IPA).

Scripture memorization has been practiced by the people of God for millennia, and it would be very easy to produce a list of endorsements of the practice, from any Christian denomination you choose. In addition to these endorsements, I would add that one is more likely to mention something in a conversation if one has it memorized. Indeed, my own experience is that when I have memorized a phrase—say, a proverb—it tends to come out spontaneously.

These passages are listed in the order that the Navigators have presented them (summarized on the next page). The order of the verses does not seem to be important. On the other hand, the verses are of quite different lengths. For example, Romans 12:1 is the second verse on the list, but it is one of the longest verses in the list. If you wish to begin with the easier verses, there is also a list of verses in ascending length (i.e., shortest first). It may be more encouraging to start small and work your way up. (Although admittedly, Leviticus 19:11 is not terribly inspiring.)

A possible objection to a list of verses such as this one, is that the verses were selected by Western people, and will therefore be more relevant to a Western audience than to an Afghan audience. A few replies are possible. The most important reply would be to quote (from memory!) 2 Timothy 3:16, “All Scripture is God-breathed and is useful for teaching, rebuking, correcting and training in righteousness”—which praises Scripture for its usefulness, not for its perceived relevance to a particular audience. But one may also observe that it is much easier to discuss and debate various strategies, than to do the hard work of gaining sufficient linguistic and cultural competence to employ even *one* strategy, however imperfect it may be. That is, there is likely a better list of verses to be had, but until that list of verses is available, the present list is the best place to start. “A broken crutch is better than nothing.”

Finally, this may also be a good opportunity to become acquainted with the names of the books of the Bible. These are given on a following page.

---

¹<https://www.navigators.org/resource/topical-memory-system/>. The one exception is that the Navigators suggest memorizing Hebrews 9:27, which is half of a complete sentence; so I have included Hebrews 9:27-28.

Bible Passages in the original order

Living The New Life

Christ the Center   2 Corinthians 5:17
 Obedience to Christ   Romans 12:1
 The Word   2 Timothy 3:16
 Prayer   John 15:7
 Fellowship   Matthew 18:20
 Witnessing   Matthew 4:19

Galatians 2:20
 John 14:21
 Joshua 1:8
 Philippians 4:6,7
 Hebrews 10:24,25
 Romans 1:16

Being Christ's Disciple

Put Christ First   Matthew 6:33   Luke 9:23
 Separate From the World   1 John 2:15,16   Romans 12:2
 Be Steadfast   1 Corinthians 15:58   Hebrews 12:3
 Serve Others   Mark 10:45   2 Corinthians 4:5
 Give Generously   Proverbs 3:9,10   2 Corinthians 9:6,7
 Develop World Vision   Acts 1:8   Matthew 28:19,20

Proclaiming Christ

All Have Sinned   Romans 3:23
 Sin's Penalty   Romans 6:23
 Christ Paid the Penalty   Romans 5:8
 Salvation is not by Works   Ephesians 2:8,9
 Must Receive Christ   John 1:12
 Assurance of Salvation   1 John 5:13

Isaiah 53:6
 Hebrews 9:27
 1 Peter 3:18
 Titus 3:5
 Revelation 3:20
 John 5:24

Growth In Christlikeness

Love   John 13:34,35   1 John 3:18
 Humility   Philippians 2:3,4   1 Peter 5:5,6
 Purity   Ephesians 5:3   1 Peter 2:11
 Honesty   Leviticus 19:11   Acts 24:16
 Faith   Hebrews 11:6   Romans 4:20,21
 Good Works   Galatians 6:9,10   Matthew 5:16

Reliance On God's Resources

His Spirit   1 Corinthians 3:16   1 Corinthians 2:12
 His Strength   Isaiah 41:10   Philippians 4:13
 His Faithfulness   Lamentations 3:22,23   Numbers 23:19
 His Peace   Isaiah 26:3   1 Peter 5:7
 His Provision   Romans 8:32   Philippians 4:19
 His Help in Temptation   Hebrews 2:18   Psalms 119:9,11

Bible Passages in ascending order of length

Leviticus 19:11	Matthew 5:16	Titus 3:5
Romans 3:23	Romans 1:16	1 Peter 3:18
Matthew 4:19	Mark 10:45	Philippians 4:6,7
1 Corinthians 3:16	Hebrews 12:3	Galatians 6:9,10
Philippians 4:13	2 Corinthians 4:5	John 14:21
1 Peter 5:7	Romans 5:8	Hebrews 10:24,25
Philippians 4:19	Lamentations 3:22,23	Matthew 28:19,20
Matthew 18:20	1 Corinthians 2:12	1 Peter 5:5,6
Romans 6:23	Luke 9:23	Galatians 2:20
Isaiah 26:3	1 Corinthians 15:58	2 Corinthians 9:6,7
John 15:7	Acts 1:8	Hebrews 9:27-28
Matthew 6:33	Isaiah 41:10	1 John 2:15,16
Hebrews 2:18	Romans 8:32	
2 Corinthians 5:17	1 Peter 2:11	
2 Timothy 3:16	John 5:24	
Ephesians 2:8,9	Revelation 3:20	
1 John 5:13	Philippians 2:3,4	
Ephesians 5:3	Psalms 119:9,11	
Numbers 23:19	Hebrews 11:6	
John 1:12	Joshua 1:8	
Isaiah 53:6	Romans 12:2	
John 13:34,35	Proverbs 3:9,10	
1 John 3:18	Romans 4:20,21	
Acts 24:16	Romans 12:1	

Names of the books of the Old Testament

Genesis	pajdλjεf	پیدایش	Ecclesiastes	dʒλmεʔa	جامعه
Exodus	xurudʒ	خروج	Song of Songs	ʧazal-ε ʧazal-hλ	غزل غزلها
Leviticus	λwɨjλn	لاويان	Isaiah	εfijλ	اشعياً
Numbers	εδλd	اعداد	Jeremiah	armijλ	ارميا
Deuteronomy	tasnija	تثنيه	Lamentations	sugnλma	سوگنامه
Joshua	juʃa	يوشع	Ezekiel	hezqijλl	حزقيال
Judges	dλwarλn	داوران	Daniel	dλnjλl	دانيال
Ruth	rut	روت	Hosea	hoʃε	هوشع
1 Samuel	awal-ε samuʔil	اول سموئيل	Joel	joʔil	يوئيل
2 Samuel	dowum-ε samuʔil	دوم سموئيل	Amos	λmus	عاموس
1 Kings	awal-ε pλdʃλhλn	اول پادشاهان	Obadiah	obadijλ	عوبديا
2 Kings	dowum-ε pλdʃλhλn	دوم پادشاهان	Jonah	junus	يونس
1 Chronicles	awal-ε tawλrix	اول تواريخ	Micah	mikλh	ميكاه
2 Chronicles	dowum-ε tawλrix	دوم تواريخ	Nahum	nλhum	ناحوم
Ezra	εzrλ	عزرا	Habakkuk	habaquq	حبقوق
Nehemiah	nεhemijλ	نحميا	Zephaniah	sefanjλ	سفنيا
Esther	εstar	استر	Haggai	hadʒi	حجي
Job	ajub	ايوب	Zechariah	zekarijλ	زكريا
Psalms	mazλmir	مزامير	Malachi	malλki	ملاكي
Proverbs	amsλl-ε sulejman	امثال سليمان			

Names of the books of the New Testament

Matthew	matA	متی	1 Timothy	awal-ε timutAωus	اول تیموتاوس
Mark	marquS	مرقس	2 Timothy	dωwum-ε timutAωus	دوم تیموتاوس
Luke	luqA	لوقا	Titus	titus	تیتوس
John	juhanA	یوحنا	Philemon	felimon	فلیمون
Acts	amAl	اعمال	Hebrews	εbrAnijAn	عبرانیان
Romans	rumijAn	رومیان	James	jaqub	یعقوب
1 Corinthians	awal-ε qorentijAn	اول قرنئیان	1 Peter	awal-ε petrus	اول پترُس
2 Corinthians	dωwum-ε qorentijAn	دوم قرنئیان	2 Peter	dωwum-ε petrus	دوم پترُس
Galatians	γalAtijAn	غلاتیان	1 John	awal-ε juhanA	اول یوحنا
Ephesians	εfesusiJan	إفسُسیان	2 John	dωwum-ε juhanA	دوم یوحنا
Philippians	filepiJan	فیلپیان	3 John	sewum-ε juhanA	سوم یوحنا
Colossians	kulesijAn	کولسیان	Jude	jehudA	یهودا
1 Thessalonians	awal-ε tasAlunikijAn	اول تسالونیکیان	Revelation	mukA]εfa	مکاشفه
2 Thessalonians	dωwum-ε tasAlunikijAn	دوم تسالونیکیان			

2 Corinthians 5:17 — دوم قرنتیان ۵ : ۱۷

کسی که در مسیح است، خلقت نو است، هر آنچه کهنه بود درگذشت و اینک همه چیز نو شده است.

Therefore, if anyone is in Christ, the new creation has come: The old has gone, the new is here!

Dari Writing

کسی که در مسیح است، خلقت نو است، هر آنچه کهنه بود درگذشت و اینک همه چیز نو شده
 kas-e ke dar masih ast xelqat-e ast masih dar ke kas-e
 become.PST-PART new thing all look! and in-pass.PST be.PST old that.which every is new creation-EZ is Christ in that person-INDEF
 است.
 ast
 is

Comments

The Dari translation of this verse is different from the NIV. The Dari reads, “he is a new creation” whereas the NIV takes the Greek to read, “there is a new creation.” (There are interesting arguments in favor of the NIV’s translation, which you can look up yourself!)

درگذشت The meaning of this word is not obvious from its parts. The meaning is “to pass away” (rather than “to pass in!”).

اینک The spoken form of this word is [ena]. It corresponds to English, “Look!” or “Here!” (when handing something to someone).

IPA

kas-e ke dar masih ast xelqat-e naw ast har antje kuhna bud dar-guzaft wa inak hama tfiz naw sud-a
 person-INDEF that in Christ is creation-EZ new is every that.which old be.PST in-pass.PST and look! all thing new become.PST-PART
 ast
 is

Galatians 2:20 — غلاتیان ۲ : ۲۰

من با مسیح مصلوب شده‌ام به طوری که دیگر آنکه زندگی می‌کند من نیستم، بلکه مسیح است که من اکنون دارم، فقط به وسیلهٔ ایمان به پسر خدا که به من محبت داشت و جان خود را به خاطر من داد زندگی می‌کنم.

I have been crucified with Christ and I no longer live, but Christ lives in me. The life I now live in the body, I live by faith in the Son of God, who loved me and gave himself for me.

Dari Writing

من با مسیح مصلوب شده‌ام به طوری که دیگر آنکه زندگی می‌کند من نیستم، بلکه مسیح است که در
 dar ke ast masih balke nest-am man me-kun-ad zendagi an-ke digar ke tawr-e ba jud-a-?am maslub masih ba man
 in that is Christ but is.not-1S 1S MI-do-3S life that-that other that way-REL to become.PST-PART-1S crucifixion Christ with 1S

من زندگی می‌کند و در خصوص این زندگی جسمانی‌ای که من اکنون دارم، فقط به وسیلهٔ ایمان به پسر خدا که به
 ba ke xuda pesar-e ba iman wasila-je ba faqat dar-am aknun man ke d3esmani-je zendagi in xusus dar wa me-kun-ad zendagi man
 to that God son-EZ to belief means-EZ to only have-1S now 1S that bodily-REL life this especially in and MI-do-3S life 1S

من محبت داشت و جان خود را به خاطر من داد زندگی می‌کنم.
 me-kun-am zendagi dad man xater-e ba ra xud d3an-e wa dast muhabat man
 MI-do-1S life give.PST 1S reason-EZ to DEF own body-EZ and have.PST love 1S

Comments

This is a long verse. Towards the beginning, it reads literally, “...in such a way that that which lives is not me, but is the Messiah who lives in me...”

IPA

man bΛ masih maslub fud-a-ʔam ba tawr-e ke digar ʌn-ke zɛndagi me-kun-ad man nest-am balke masih ast ke dar
 1s with Christ crucifixion become.PST-PART-1S to way-REL that other that-that life MI-do-3S 1s is.not-1S but Christ is that in

man zɛndagi me-kun-ad wa dar xusus in zɛndagi dʒɛsmʌni-je ke man aknun dʌr-am faqat ba wasila-jɛ imʌn ba pɛsar-ɛ xudʌ ke ba
 1s life MI-do-3S and in especially this life bodily-REL that 1s now have-1S only to means-EZ belief to son-EZ God that to

man muhabat dʌft wa dʒʌn-ɛ xud rʌ ba xʌtɛr-ɛ man dʌd zɛndagi me-kun-am
 1s love have.PST and body-EZ own DEF to reason-EZ 1s give.PST life MI-do-1S

Romans 12:1 — رومیان ۱۲ : ۱

بنابراین ای برادران، با توجه به این رحمت‌های خدا، از شما درخواست می‌کنم بدن‌های خود را به عنوان قربانی زنده و مقدس که پسندیده‌ی خداست به او تقدیم کنید. عبادت روحانی و معقول شما همین است.

Therefore, I urge you, brothers and sisters, in view of God's mercy, to offer your bodies as a living sacrifice, holy and pleasing to God—this is your true and proper worship.

Dari Writing

بنابراین ای برادران، با توجه به این رحمت‌های خدا، از شما درخواست می‌کنم بدن‌های خود را به عنوان
 enwan-ε ba ra xud badan-ha-je me-kun-am darxwast sumā az xuda rahmat-ha-je in ba tawadzō ba baradar-an aj benabarin
 title-EZ to DEF own body-PL-EZ MI-do-1S request 2P from God mercy-PL-EZ this to attention with brother-PL O! therefore

قربانی زنده و مقدس که پسندیده‌ی خداست به او تقدیم کنید. عبادت روحانی و معقول شما همین
 ham-in sumā maqul-ε wa ruhāni ʿabadat-ε kun-ed taqdim u ba xuda-st pasandida-je ke muqadas wa zenda qurban-i-je
 also-this 2P reasonable-EZ and spiritual worship-EZ do-2P presentation 3S to God-be pleasing-EZ that holy and living sacrifice-NOM-EZ

است.

ast

is

IPA

benabarin aj baradar-an ba tawadzō ba in rahmat-ha-je xuda az sumā darxwast me-kun-am badan-ha-je xud ra ba enwan-ε
 therefore O! brother-PL with attention to this mercy-PL-EZ God from 2P request MI-do-1S body-PL-EZ own DEF to title-EZ

qurban-i-je zenda wa muqadas ke pasandida-je xuda-st ba u taqdim kun-ed ʿabadat-ε ruhāni wa maqul-ε sumā ham-in
 sacrifice-NOM-EZ living and holy that pleasing-EZ God-be to 3S presentation do-2P worship-EZ spiritual and reasonable-EZ 2P also-this

ast

is

John 14:21 — یوحنا ۱۴ : ۲۱

هرکه احکام مرا قبول کند و مطابق آنها عمل نماید او کسی است که مرا دوست دارد و هرکه مرا دوست خواهد داشت و من نیز او را دوست داشته خود را به او ظاهر خواهم ساخت.

Whoever has my commands and keeps them is the one who loves me. The one who loves me will be loved by my Father, and I too will love them and show myself to them.

Dari Writing

هرکه احکام مرا قبول کند و مطابق آنها عمل نماید او کسی است که مرا دوست
 dust ma-rA ke ast kas-e u nɛmΛ-jad amal ʌn-hʌ mʊtʌbeq-ɛ wa kʊn-ad qabul ma-rA ahkʌm-ɛ har-ke
 friend 1S-DEF that is person-INDEF 3S do-3S action that-PL according.to-EZ and do-3S acceptance 1S-DEF commandments-EZ every-person

دارد و هرکه مرا دوست دارد پدر من او را دوست خواهد داشت و من نیز او را دوست داشته
 dʌʃt-a dust rʌ u niz man wa dʌʃt xwʌh-ad dust rʌ u man padar-ɛ dʌr-ad dust ma-rʌ har-ke wa dʌr-ad
 have.PST-PART friend DEF 3S also 1S and have.PST will-3S friend DEF 3S 1S father-EZ have-3S friend 1S-DEF every-person and have-3S

خود را به او ظاهر خواهم ساخت.
 saxt xwʌh-am zʌhɛr u ba rʌ xʊd
 make.PST will-1S appearance 3S to DEF own

Comments

دوست داشته The participle of the verb here expresses a sequence of events. “And I too will love him [and then] make myself appear to him.”

IPA

har-ke ahkʌm-ɛ ma-rʌ qabul kʊn-ad wa mʊtʌbeq-ɛ ʌn-hʌ amal nɛmΛ-jad u kas-e ast ke ma-rʌ dust
 every-person commandments-EZ 1S-DEF acceptance do-3S and according.to-EZ that-PL action do-3S 3S person-INDEF is that 1S-DEF friend

dʌr-ad wa har-ke ma-rʌ dust dʌr-ad padar-ɛ man u rʌ dust xwʌh-ad dʌʃt wa man niz u rʌ dust dʌʃt-a
 have-3S and every-person 1S-DEF friend have-3S father-EZ 1S 3S DEF friend will-3S have.PST and 1S also 3S DEF friend have.PST-PART

xʊd rʌ ba u zʌhɛr xwʌh-am saxt
 own DEF to 3S appearance will-1S make.PST

2 Timothy 3:16 — ۱۶ : ۳ دوم تیموتاوس

تمام کتاب مقدس از الهام خداست و برای تعلیم حقیقت، سرزنش خطا، اصلاح عیبها و پرورش ما در عدالت مفید است.

All Scripture is God-breathed and is useful for teaching, rebuking, correcting and training in righteousness

Dari Writing

تمام کتاب مقدس از الهام خداست و برای تعلیم حقیقت، سرزنش خطا، اصلاح عیبها و پرورش
 tamam-e ketab-e muqadas az elham-e xuda-st wa baraje talim-e haqiqat sarzanej-e xata eslal-e aib-ha wa parwarej-e
 instruction-EZ and blemish-PL revision-EZ sin reproach-EZ truth teaching-EZ for and God-be inspiration-EZ from book-EZ-holy all-EZ
 ما در عدالت مفید است.
 ast mofid adalat dar ma
 is useful righteousness in 1P

IPA

tamam-e ketab-e muqadas az elham-e xuda-st wa baraje talim-e haqiqat sarzanej-e xata eslal-e aib-ha wa parwarej-e
 all-EZ book-EZ-holy from inspiration-EZ God-be and for teaching-EZ truth reproach-EZ sin revision-EZ blemish-PL and instruction-EZ
 ma dar adalat mofid ast
 1P in righteousness useful is

Joshua 1:8 — ۸ : ۱ یوشع

کلام تورات باید همیشه ورد زبانت باشد و شب و روز به آن بیندیشی. به احکام آن توجه کرده از هر امر آن پیروی نمائی. پس در آنصورت کامران و موفق می‌شوی.

Keep this Book of the Law always on your lips; meditate on it day and night, so that you may be careful to do everything written in it. Then you will be prosperous and successful.

Dari Writing

کلام تورات باید همیشه ورد زبانت باشد و شب و روز به آن بیندیشی. به احکام آن توجه
 tawadzo ʌn ahkʌm-ε ba bej-andiʃ-i ʌn ba ruz wa ʃab wa bʌʃ-ad zabʌn-εt wɛrd-ε hameʃa bʌjad tawɾʌt kalʌm-ε
 attention that commandments-EZ to SUBJ-reflect-2S that to day and night and be.SUBJ-3S tongue-2S formula-EZ always must Torah word-EZ
 کرده از هر امر آن پیروی نمائی. پس در آنصورت کامران و موفق می‌شوی.
 me-ʃaw-i muwafaq wa kʌmrʌn ʌn-surat dar pas namʌ-ji pajraw-i ʌn amr-ε har az kard-a
 MI-become-2S successful and successful that-circumstance in then do-2S follower-NOM that command-EZ every from do.PST-PART

Comments

ورد This word can mean ‘formula’, or also ‘meditation’, or, with a little imagination, ‘mantra’.

پیروی It is interesting that this word can be used both for “following a commandment” and (as in the gospels) “following Jesus.”

IPA

kalʌm-ε tawɾʌt bʌjad hameʃa wɛrd-ε zabʌn-εt bʌʃ-ad wa ʃab wa ruz ba ʌn bej-andiʃ-i ba ahkʌm-ε ʌn tawadzo
 word-EZ Torah must always formula-EZ tongue-2S be.SUBJ-3S and night and day to that SUBJ-reflect-2S to commandments-EZ that attention
 kard-a az har amr-ε ʌn pajraw-i namʌ-ji pas dar ʌn-surat kʌmrʌn wa muwafaq me-ʃaw-i
 do.PST-PART from every command-EZ that follower-NOM do-2S then in that-circumstance successful and successful MI-become-2S

John 15:7 — یوحنا ۱۵ : ۷

اگر در من بمانید و سخنان من در شما بماند هرچه می خواهید بطلبید که حاجت شما برآورده می شود.

If you remain in me and my words remain in you, ask whatever you wish, and it will be done for you.

Dari Writing

اگر در من بمانید و سخنان من در شما بماند هرچه می خواهید بطلبید که حاجت شما
 fuma hɑdʒɑt-ε ke bε-talab-ed me-xwɑh-ed har-tʃe bε-mɑn-ad fuma dar man sɒxɑn-ɑn-ε wa bε-mɑn-ed man dar agar
 2P need-EZ that SUBJ-seek-2P MI-want-2P every-thing SUBJ-remain-3S 2P in 1S speech-PL-EZ and SUBJ-remain-2P 1S in if
 برآورده می شود.
 bar-ɑward-a me-fɑw-ad
 MI-become-3S over-bring.PST-PART

Comments

برآوردن The meaning of this word isn't predictable from its parts. It can beither mean 'to bring out' or 'to perform, fulfill'.

IPA

agar dar man bε-mɑn-ed wa sɒxɑn-ɑn-ε man dar fuma bε-mɑn-ad har-tʃe me-xwɑh-ed bε-talab-ed ke hɑdʒɑt-ε fuma
 if in 1S SUBJ-remain-2P and speech-PL-EZ 1S in 2P SUBJ-remain-3S every-thing MI-want-2P SUBJ-seek-2P that need-EZ 2P

bar-ɑward-a me-fɑw-ad
 over-bring.PST-PART MI-become-3S

فیلیپیان ۴ : ۶ - ۷ — Philippians 4:6,7

برای هیچ چیز تشویش نکنید، بلکه همیشه در هر مورد با دعا و مناجات و سپاسگزاری تقاضاهای خود را در پیشگاه خدا تقدیم نمائید و سلامتی خدا که مافوق فهم بشر است، دلها و افکار شما را در مسیح عیسی حفظ خواهد کرد.

Do not be anxious about anything, but in every situation, by prayer and petition, with thanksgiving, present your requests to God. And the peace of God, which transcends all understanding, will guard your hearts and your minds in Christ Jesus.

Dari Writing

برای هیچ چیز تشویش نکنید، بلکه همیشه در هر مورد با دعا و مناجات و سپاسگزاری تقاضاهای خود را در
 dar ra xud taqaza-ha-je sepasguzari wa monadzat wa dowa ba mawred har dar hameja balke na-kun-ed tafwij tfiz hetj baraje
 in DEF own request-PL-EZ thanksgiving and prayers and prayer with situation every in always but NEG-do-2P worry thing none for

پیشگاه خدا تقدیم نمائید و سلامتی خدا که مافوق فهم بشر است، دلها و افکار شما
 jumla afkar-e wa del-ha ast basar fahm-e mafawq-e ke xudla salamat-i-je wa namajjed taqdim xudla pejga-je
 2P thoughts-EZ and heart-PL is flesh understanding-EZ above-EZ that God peaceful-NOM-EZ and do-2P presentation God presence-EZ

را در مسیح عیسی حفظ خواهد کرد.
 kard xwaha- ad hefz masih-isa dar ra
 do.PST will-3S guard Christ-Jesus in DEF

Comments

افکار Arabic plural of فکر 'thought'.

IPA

baraje hetj tʃiz taʃwif na-kun-ed balke hameʃa dar har mawred ba dowΛ wa munadʒat wa sepaʃgozari taqaza-hΛ-je xud rΛ dar
 for none thing worry NEG-do-2P but always in every situation with prayer and prayers and thanksgiving request-PL-EZ own DEF in

peʃga-je xudΛ taqdim nama-jed wa salamat-i-je xudΛ ke mafawq-e fahm-e baʃar ast del-hΛ wa afkar-e ʃumΛ
 presence-EZ God presentation do-2P and peaceful-NOM-EZ God that above-EZ understanding-EZ flesh is heart-PL and thoughts-EZ 2P

rΛ dar masih-isΛ hefz xwΛh-ad kard
 DEF in Christ-Jesus guard will-3S do.PST

Matthew 18:20 — متی ۱۸ : ۲۰

زیرا هر جا که دو یا سه نفر بنام من جمع شوند، من آنجا در میان آنها هستم.

For where two or three gather in my name, there am I with them.

Dari Writing

زیرا هر جا که دو یا سه نفر بنام من جمع شوند، من آنجا در میان آنها هستم.
 hast-am ʌn-hʌ mijʌn-ε dar ʌn-dʒʌ man ʃaw-and dʒama man ba-nʌm-ε nafar se jʌ du ke har-dʒʌ zera
 be-1S that-PL amidst-EZ in that-place 1S become-3P collection 1S to-name-EZ people three or two that every-place because

Comments

بنام This could also be written as two words: به نام. Sometimes به is written as a prefix instead.

IPA

zera har-dʒʌ ke du jʌ se nafar ba-nʌm-ε man dʒama ʃaw-and man ʌn-dʒʌ dar mijʌn-ε ʌn-hʌ hast-am
 because every-place that two or three people to-name-EZ 1S collection become-3P 1S that-place in amidst-EZ that-PL be-1S

Hebrews 10:24,25 — ۲۵ - ۲۴ : ۱۰ عبرانیان

برای پیشی جستن در محبت و اعمال نیکو یکدیگر را تشویق کنیم. از جمع شدن با برادران در مجالس کلیسایی غفلت و غیر حاضری نکنیم، چنانکه بعضی‌ها به این عادت کرده‌اند؛ بلکه یکدیگر را بیشتر تشویق نمائیم، مخصوصاً در این ایام که روز خداوند نزدیک می‌شود،

And let us consider how we may spur one another on toward love and good deeds, not giving up meeting together, as some are in the habit of doing, but encouraging one another—and all the more as you see the Day approaching.

Dari Writing

برای پیشی جستن در محبت و اعمال نیکو یکدیگر را تشویق کنیم. از جمع شدن با
 ba ʃud-an dzama az kun-im tafwiq rA jak-digar niku amal-e wa muhabat dar dzust-an peʃi barAje
 with become.PST-INF collection from do-1P encourage DEF one-other righteous works-EZ and love in pursue-INF further for

برادران در مجالس کلیسایی غفلت و غیر حاضری نکنیم، چنانکه بعضی‌ها به این عادت کرده‌اند؛
 kard-a-ʔand Adat in ba bazi-hA tʃunAn-ke na-kun-em hAzar-i ʔair-e wa ʔeflat kelisA-ji madʒAlɛs-e dar barAdar-An
 do.PST-PART-3P habit this to some-PL same.way-that NEG-do-1P present-NOM apart-EZ and neglect church-NOM meetings-EZ in brother-PL

بلکه یکدیگر را بیشتر تشویق نمائیم، مخصوصاً در این ایام که روز خداوند نزدیک می‌شود،
 me-ʃaw-ad nazdik xudAwand ruz-e ke aʔam in dar maxsusan namA-jem tafwiq beʃ-tar rA jak-digar balke
 MI-become-3S near Lord day-EZ that days this in especially do-1P encourage much-COMP DEF one-other but

Comments

پیش جستن This compound word evidently means ‘to advance’—perhaps ‘to seek new opportunities’.

اعمال Arabic plural of [amal] عمل.

مجالس Arabic plural of [madʒles] مجلس.

غیرحاضری These two words, which really form a compound meaning ‘absences’, could be written as the single word غیرحاضری.

IPA

baraje peji dzust-an dar muhabat wa amal-e niku jak-digar ra tafwiq kun-im az dzama fud-an ba
 for further pursue-INF in love and works-EZ righteous one-other DEF encourage do-1P from collection become.PST-INF with

baradar-an dar madzales-e kelisa-ji yeflat wa yair-e hazer-i na-kun-em tjunan-ke bazi-ha ba in adat kard-a?and
 brother-PL in meetings-EZ church-NOM neglect and apart-EZ present-NOM NEG-do-1P same.way-that some-PL to this habit do.PST-PART-3P

balke jak-digar ra bef-tar tafwiq namajem maxsusan dar in ajam ke ruz-e xodawand nazdik me-faw-ad
 but one-other DEF much-COMP encourage do-1P especially in this days that day-EZ Lord near MI-become-3S

Matthew 4:19 — متی ۴ : ۱۹

عیسی به ایشان فرمود: «دنبال من بیایید تا شما را صیاد مردم بسازم.»

“Come, follow me,” Jesus said, “and I will send you out to fish for people.”

Dari Writing

عیسی به ایشان فرمود: «دنبال من بیایید تا شما را صیاد مردم بسازم.»
 be-saz-am mardum sajad-e ra sumA ta bij-A-jed man donbal-e farmud eʃAn ba isA
 SUBJ-make-1S people fisherman-EZ DEF 2P until SUBJ-come-2P 1S following-EZ declare.PST them to Jesus

IPA

isA ba eʃAn farmud donbal-e man bij-A-jed ta sumA ra sajad-e mardum be-saz-am
 Jesus to them declare.PST following-EZ 1S SUBJ-come-2P until 2P DEF fisherman-EZ people SUBJ-make-1S

Romans 1:16 — رومیان ۱ : ۱۶

زیرا من از انجیل خجل نیستم؛ از آنرو که انجیل، قدرت خداست برای نجات هرکس که ایمان آورد، اول یهودیان و سپس غیریهودیان.

For I am not ashamed of the gospel, because it is the power of God that brings salvation to everyone who believes: first to the Jew, then to the Gentile.

Dari Writing

زیرا من از انجیل خجل نیستم؛ از آنرو که انجیل، قدرت خداست برای نجات هرکس که ایمان آورد،
 ʌwar-ad imʌn ke har-kas nɛdʒʌt-ɛ barʌjɛ xudʌ-st qudrat-ɛ endzil ke ʌn-ru az nest-am xɛdʒɛl endzil az man zɛrʌ
 bring-3S belief that every-person salvation-EZ for God-be power-EZ gospel that that-face from is.not-1S ashamed gospel from 1S because
 اول یهودیان و سپس غیریهودیان.
 ʎajrɛ-jɛhudi-jʌn sɛpas wa jɛhudi-jʌn awal
 apart-Jew-PL then and Jew-PL first

Comments

از آنرو This means “because.” Literally the expression means, ‘from that face’. The word رو (like صورت) can refer either to the physical face or a set of circumstances.

آورد This could be read either as a subjunctive [ʌwarad] or as a past tense [ʌward]. The subjunctive reading makes more sense here, because the verse is talking about “everyone who ‘might’ believe.”

IPA

zɛrʌ man az endzil xɛdʒɛl nest-am az ʌn-ru ke endzil qudrat-ɛ xudʌ-st barʌjɛ nɛdʒʌt-ɛ har-kas ke imʌn ʌwar-ad
 because 1S from gospel ashamed is.not-1S from that-face that gospel power-EZ God-be for salvation-EZ every-person that belief bring-3S
 awal jɛhudi-jʌn wa sɛpas ʎajrɛ-jɛhudi-jʌn
 first Jew-PL and then apart-Jew-PL

Romans 3:23 — رومیان ۳ : ۲۳

همه گناه کرده‌اند و از جلال خدا کم آمده‌اند.

For all have sinned and fall short of the glory of God.

Dari Writing

همه گناه کرده‌اند و از جلال خدا کم آمده‌اند.
 amad-a-ʔand kam xuda dzalal-e az wa kard-a-ʔand gunah hama
 come.PST-PART-3P small God glory-EZ from and do.PST-PART-3P sin all

IPA

hama gunah kard-a-ʔand wa az dzalal-e xuda kam amad-a-ʔand
 all sin do.PST-PART-3P and from glory-EZ God small come.PST-PART-3P

Isaiah 53:6 — اشعيا ٥٣ : ٦

ما همه مثل گوسفندان سرگردان، گمراه شده و به راه خود روان بودیم، اما خداوند گناه همه ما را بگردن او نهاد.

We all, like sheep, have gone astray, each of us has turned to our own way; and the Lord has laid on him the iniquity of us all.

Dari Writing

ما همه مثل گوسفندان سرگردان، گمراه شده و به راه خود روان بودیم، اما خداوند گناه همه
 hama-je ɡuŋʌh-ε xudʌwand amʌ bud-em rawʌn xud rʌ-je ba wa ʃud-a ɡuŋ-rʌh sargardʌn ɡosfand-ʌn-ε mesl-ε hama mʌ
 all-EZ sin-EZ Lord but be.PST-1P going own road-EZ to and become.PST-PART lost-road wandering sheep-PL-EZ like-EZ all 1P

ما را بگردن او نهاد.

nehʌd u ba-gardan-ε rʌ mʌ
 give.PST 3S to-neck-EZ DEF 1P

IPA

mʌ hama mesl-ε ɡosfand-ʌn-ε sargardʌn ɡuŋ-rʌh ʃud-a wa ba rʌ-je xud rawʌn bud-em amʌ xudʌwand ɡuŋʌh-ε hama-je
 1P all like-EZ sheep-PL-EZ wandering lost-road become.PST-PART and to road-EZ own going be.PST-1P but Lord sin-EZ all-EZ

mʌ rʌ ba-gardan-ε u nehʌd
 1P DEF to-neck-EZ 3S give.PST

Romans 6:23 — رومیان ۶ : ۲۳

زیرا مزد گناه مرگ است، اما نعمت خدا در پیوستگی با خداوند ما، مسیح عیسی زندگی ابدی است.

For the wages of sin is death, but the gift of God is eternal life in Christ Jesus our Lord.

Dari Writing

زیرا مزد گناه مرگ است، اما نعمت خدا در پیوستگی با خداوند ما، مسیح عیسی زندگی ابدی است.
 ast abad-i zendagi-je isā masih ma ba-xudawand-e pajwast-a-gi dar xuda nemat-e ama ast marg gunah muzd-e zera
 is eternity-ADJ life-EZ Jesus Christ 1P with-Lord-EZ join.PST-PART-NOM in God gift-EZ but is death sin wage-EZ because

Comments

پیوستگی You can think of ‘solidarity’ or ‘union’ as the meaning of this word.

با خداوند This could have been written as two words: با خداوند.

IPA

zera muzd-e gunah marg ast ama nemat-e xuda dar pajwast-a-gi ba-xudawand-e ma masih isā zendagi-je abad-i ast
 because wage-EZ sin death is but gift-EZ God in join.PST-PART-NOM with-Lord-EZ 1P Christ Jesus life-EZ eternity-ADJ is

Hebrews 9:27-28 — ۲۸ - ۲۷ : ۹ عبرانیان

همانطور که همه باید یکبار بمیرند و بعد از آن برای داوری در حضور خدا قرار گیرند، مسیح نیز یک بار به عنوان قربانی تقدیم شد تا بار گناهان آدمیان را به دوش گیرد و بار دوم که ظاهر شود برای کفاره گناهان نخواهد آمد، بلکه برای نجات آنانی که چشم به راه او هستند می‌آید.

Just as people are destined to die once, and after that to face judgment, so Christ was sacrificed once to take away the sins of many; and he will appear a second time, not to bear sin, but to bring salvation to those who are waiting for him.

Dari Writing

همانطور که همه باید یکبار بمیرند و بعد از آن برای داوری در حضور خدا قرار گیرند، مسیح نیز یک
 jak niz masih gir-and qarar xuda huzur-e dar dawari baraje an az bad wa bi-mir-and jak-bar bajad hama ke ham-an-tawr
 one also Christ take-3P place God presence-EZ in judgment for that from after and SUBJ-die-3P one-time must all that also-that-way

بار به عنوان قربانی تقدیم شد تا بار گناهان آدمیان را به دوش گیرد و بار دوم که
 ke dowom bar-e wa gir-ad duj ba ra adam-jan gunah-an bar-e ta sud taqdim qurban-e enwan-e ba bar
 that second time-EZ and take-3S shoulder to DEF man-PL sin-PL load-EZ until become.PST presentation sacrifice-INDEF title-EZ to time

ظاهر شود برای کفاره گناهان نخواهد آمد، بلکه برای نجات آنانی که چشم به راه او
 u ra-je ba tsejm ke an-an-e nedzat-e baraje balke amad na-xwah-ad gunah-an kafara-je baraje saw-ad zaher
 3S road-EZ to eye that that-PL-REL salvation-EZ for but come.PST NEG-want-3S sin-PL atonement-EZ for become-3S appearance

هستند می‌آید.

mij-a-jad hast-and
 MI-come-3S be-3P

Comments

یکبار This could be written as two words (as indeed it is later on in the verse).

قرار گیرند This is not the English expression “to take place” but an idiomatic verb indicating that something has been arranged, or is supposed to be a certain way.

بار This word has two meanings, ‘load’ and ‘time’ (as in ‘five times’), both of which occur in this verse.

IPA

ham-ʌn-tawr ke hama baʒad jak-bar bi-mir-and wa bad az ʌn barʌje dʌwari dar huzur-ε xuda qarar gir-and masih niz jak
also-that-way that all must one-time SUBJ-die-3P and after from that for judgment in presence-EZ God place take-3P Christ also one

bar ba ɛnwʌn-ε qurban-e taqdim ʃud tʌ bar-ε guŋʌh-ʌn ʌdam-ʒʌn rʌ ba duʃ gir-ad wa bar-ε dʌwum ke
time to title-EZ sacrifice-INDEF presentation become.PST until load-EZ sin-PL man-PL DEF to shoulder take-3S and time-EZ second that

zʌher ʃaw-ad barʌje kafara-je guŋʌh-ʌn na-xwʌh-ad ʌmad balke barʌje nedʒʌt-ε ʌn-ʌn-e ke tʃɛʃm ba rʌ-je u
appearance become-3S for atonement-EZ sin-PL NEG-want-3S come.PST but for salvation-EZ that-PL-REL that eye to road-EZ 3S

hast-and mij-ʌ-jad

be-3P MI-come-3S

Romans 5:8 — رومیان ۵ : ۸

اما خدا محبت خود را نسبت به ما کاملاً ثابت کرده است. زیرا در آن هنگام که ما هنوز گنهکار بودیم، مسیح به خاطر ما مُرد.

But God demonstrates his own love for us in this: While we were still sinners, Christ died for us.

Dari Writing

اما خدا محبت خود را نسبت به ما کاملاً ثابت کرده است. زیرا در آن هنگام که ما هنوز گنهکار
 gunah-kar hanuz ma ke hangam an dar zera ast kard-a sabet kamel-an ma ba nesbat ra xud muhabat-e xuda ama
 sin-work still 1P that moment that in because is do.PST-PART proved perfect-ADV 1P to relative DEF own love-EZ God but

بودیم، مسیح به خاطر ما مُرد.
 murd ma xater-e ba masih bud-em
 die.PST 1P reason-EZ to Christ be.PST-1P

Comments

گنهکار This means 'sinner'.

IPA

ama xuda muhabat-e xud ra nesbat ba ma kamel-an sabet kard-a ast zera dar an hangam ke ma hanuz gunah-kar
 but God love-EZ own DEF relative to 1P perfect-ADV proved do.PST-PART is because in that moment that 1P still sin-work

bud-em masih ba xater-e ma murd
 be.PST-1P Christ to reason-EZ 1P die.PST

1 Peter 3:18 — ۱۸ : ۳ اول پترُس

مثلاً خود مسیح یکبار برای همیشه به خاطر گناه شما مُرد، یعنی یک شخص بی‌گناه در راه گناهکاران مُرد تا ما را به حضور خدا بیاورد. او از لحاظ جسم کشته شد اما از لحاظ روح به زندگی خود ادامه داد

For Christ also suffered once for sins, the righteous for the unrighteous, to bring you to God. He was put to death in the body but made alive in the Spirit.

Dari Writing

مثلاً خود مسیح یکبار برای همیشه به خاطر گناه شما مُرد، یعنی یک شخص بی‌گناه در راه
 ra-je dar be-gunah jaxs-e jak jani mord sum gunah-e xater-e ba hameja baraje jak-bar masih xud-e masal-an
 road-EZ in WITHOUT-sin person-EZ one meaning die.PST 2P sin-EZ reason-EZ to always for one-time Christ own-EZ example-ADV

گناهکاران مُرد تا ما را به حضور خدا بیاورد. او از لحاظ جسم کشته شد اما از
 az ama sud kust-a dzesm lehaz-e az u bj-awar-ad xuda huzur-e ba ra ma ta mord gunah-kar-an
 from but become.PST kill.PST-PART body point.of.view-EZ from 3S SUBJ-bring-3S God presence-EZ to DEF 1P until die.PST sin-work-PL

لحاظ روح به زندگی خود ادامه داد
 dad edama xud zendagi-je ba ruh lehaz-e
 give.PST continuation own life-EZ to spirit point.of.view-EZ

IPA

masal-an xud-e masih jak-bar baraje hameja ba xater-e gunah-e sum mord jani jak jaxs-e be-gunah dar ra-je
 example-ADV own-EZ Christ one-time for always to reason-EZ sin-EZ 2P die.PST meaning one person-EZ WITHOUT-sin in road-EZ

gunah-kar-an mord ta ma ra ba huzur-e xuda bj-awar-ad u az lehaz-e dzesm kust-a sud ama az
 sin-work-PL die.PST until 1P DEF to presence-EZ God SUBJ-bring-3S 3S from point.of.view-EZ body kill.PST-PART become.PST but from

lehaz-e ruh ba zendagi-je xud edama dad
 point.of.view-EZ spirit to life-EZ own continuation give.PST

اِفْسُيَان ۲ : ۸ - ۹ — Ephesians 2:8,9

زیرا به سبب فیض خداست که شما از راه ایمان نجات یافته‌اید و این کار شما نیست بلکه بخشش خداست. این نجات نتیجه اعمال شما نیست، پس هیچ دلیلی وجود ندارد که کسی به خود فخر کند.

For it is by grace you have been saved, through faith—and this is not from yourselves, it is the gift of God—not by works, so that no one can boast.

Dari Writing

زیرا به سبب فیض خداست که شما از راه ایمان نجات یافته‌اید و این کار شما نیست بلکه بخشش
 baxʃɛʃ-ɛ balke nest ʃumɑ kar-ɛ in wa jɑft-a-ʔed nɛdʒɑt imɑn rɑ-jɛ az ʃumɑ ke xudɑ-st fajz-ɛ sabab-ɛ ba zera
 gift-EZ but is.not 2P work-EZ this and find.PST-PART-2P salvation belief road-EZ from 2P that God-be grace-EZ reason-EZ to because
 خداست. این نجات نتیجه اعمال شما نیست، پس هیچ دلیلی وجود ندارد که کسی به خود فخر کند.
 kun-ad faxr xud ba kas-e ke na-dɑr-ad wudʒud dalil-e hetʃ pas nest ʃumɑ amɑl-ɛ natidʒɑ-jɛ nɛdʒɑt in xudɑ-st
 do-3S boating own to person-INDEF that NEG-have-3S existence reason-INDEF none then is.not 2P works-EZ result-EZ salvation this God-be

IPA

zera ba sabab-ɛ fajz-ɛ xudɑ-st ke ʃumɑ az rɑ-jɛ imɑn nɛdʒɑt jɑft-a-ʔed wa in kar-ɛ ʃumɑ nest balke baxʃɛʃ-ɛ
 because to reason-EZ grace-EZ God-be that 2P from road-EZ belief salvation find.PST-PART-2P and this work-EZ 2P is.not but gift-EZ
 xudɑ-st in nɛdʒɑt natidʒɑ-jɛ amɑl-ɛ ʃumɑ nest pas hetʃ dalil-e wudʒud na-dɑr-ad ke kas-e ba xud faxr kun-ad
 God-be this salvation result-EZ works-EZ 2P is.not then none reason-INDEF existence NEG-have-3S that person-INDEF to own boating do-3S

تیتوس ۳ : ۵ — Titus 3:5

او ما را نجات داد. اما این نجات به خاطر اعمال نیکویی که ما کردیم نبود، بلکه به سبب رحمت او و از راه شستشویی بود که به وسیله آن، روح القدس به ما تولد تازه و زندگی تازه بخشید.

He saved us, not because of righteous things we had done, but because of his mercy. He saved us through the washing of rebirth and renewal by the Holy Spirit.

Dari Writing

او ما را نجات داد. اما این نجات به خاطر اعمال نیکویی که ما کردیم نبود، بلکه به سبب
 sabab-ε ba balke na-bud kard-em ma ke niku-je amal-ε xater-ε ba nedzat in ama dad nedzat ra ma u
 reason-EZ to but NEG-be.PST do.PST-1P 1P that righteous-REL works-EZ reason-EZ to salvation this but give.PST salvation DEF 1P 3S

رحمت او و از راه شستشویی بود که به وسیله آن، روح القدس به ما تولد تازه و زندگی تازه
 tazā zēndagi-je wa tazā tawalud-ε ma ba ruholqudus an wasila-je ba ke bud justufuj-i ra-je az wa u rahmat-ε
 fresh life-EZ and fresh birth-EZ 1P to Holy.Spirit that means-EZ to that be.PST washing-NOM road-EZ from and 3S mercy-EZ

بخشید.

baxfid

forgive/bestow.PST

Comments

عمل [amal] Arabic plural of اعمال

IPA

u ma ra nedzat dad ama in nedzat ba xater-ε amal-ε niku-je ke ma kard-em na-bud balke ba sabab-ε
 3S 1P DEF salvation give.PST but this salvation to reason-EZ works-EZ righteous-REL that 1P do.PST-1P NEG-be.PST but to reason-EZ

rahmat-ε u wa az ra-je justufuj-i bud ke ba wasila-je an ruholqudus ba ma tawalud-ε tazā wa zēndagi-je tazā
 mercy-EZ 3S and from road-EZ washing-NOM be.PST that to means-EZ that Holy.Spirit to 1P birth-EZ fresh and life-EZ fresh

baxfid

forgive/bestow.PST

John 1:12 — یوحنا ۱: ۱۲

اما به همهٔ کسانی که او را قبول کردند و به او ایمان آوردند، این حق را داد که فرزندان خدا شوند.

Yet to all who did receive him, to those who believed in his name, he gave the right to become children of God.

Dari Writing

اما به همهٔ کسانی که او را قبول کردند و به او ایمان آوردند، این حق را داد که فرزندان خدا
 xuda farzand-ʌn-e ke dʌd rʌ haq in ʌward-and imʌn u ba wa kard-and qabul rʌ u ke kas-ʌn-e hama-je ba ama
 God child-PL-EZ that give.PST DEF right this bring.PST-3P belief 3S to and do.PST-3P acceptance DEF 3S that person-PL-REL all-EZ to but

شوند.

ʃaw-and
 become-3P

IPA

ama ba hama-je kas-ʌn-e ke u rʌ qabul kard-and wa ba u imʌn ʌward-and in haq rʌ dʌd ke farzand-ʌn-e xuda
 but to all-EZ person-PL-REL that 3S DEF acceptance do.PST-3P and to 3S belief bring.PST-3P this right DEF give.PST that child-PL-EZ God

ʃaw-and
 become-3P

Revelation 3:20 — مکاشفه ۳ : ۲۰

من پشت در ایستاده در را می‌کوبم، اگر کسی صدای مرا بشنود و در را باز کند داخل می‌شوم و با او نان خواهم خورد و او نیز با من.

Here I am! I stand at the door and knock. If anyone hears my voice and opens the door, I will come in and eat with that person, and they with me.

Dari Writing

من پشت در ایستاده در را می‌کوبم، اگر کسی صدای مرا بشنود و در را باز کند داخل
 daxel kun-ad bAZ rA dar wa be-ʃnaw-ad ma-rA sadA-je kas-e agar me-kob-am rA dar istAd-a dar puʃt-e man
 inside do-3S open DEF door and SUBJ-hear-3S 1S-DEF sound-EZ person-INDEF if MI-knock-1S DEF door stand.PST-PART door behind-EZ 1S
 می‌شوم و با او نان خواهم خورد و او نیز با من.
 man bA niz u wa xord xwAh-am nAn u bA wa me-ʃaw-am
 1S with also 3S and eat will-1S bread 3S with and MI-become-1S

Comments

در Note that is the word for ‘door’, not the word ‘in’ (which is spelled and pronounced the same way). In spoken Dari the longer form [darwAza] is perhaps more common.

IPA

man puʃt-e dar istAd-a dar rA me-kob-am agar kas-e sadA-je ma-rA be-ʃnaw-ad wa dar rA bAZ kun-ad daxel
 1S behind-EZ door stand.PST-PART door DEF MI-knock-1S if person-INDEF sound-EZ 1S-DEF SUBJ-hear-3S and door DEF open do-3S inside
 me-ʃaw-am wa bA u nAn xwAh-am xord wa u niz bA man
 MI-become-1S and with 3S bread will-1S eat and 3S also with 1S

1 John 5:13 — اول یوحنا ۵ : ۱۳

این رساله را نوشتم تا شما که به نام پسر خدا ایمان دارید، یقین داشته باشید که زندگی ابدی دارید.

I write these things to you who believe in the name of the Son of God so that you may know that you have eternal life.

Dari Writing

این رساله را نوشتم تا شما که به نام پسر خدا ایمان دارید، یقین داشته باشید که زندگی
 zændagi-je ke bəʃ-ed dʌʃt-a jaqin dʌr-ed imʌn xudʌ pɛsar-ɛ nʌm-ɛ ba ke ʃumʌ tʌ nɛwɛʃt-am rʌ rɛsʌlʌ in
 life-EZ that be.SUBJ-2P have.PST-PART certainty have-2P belief God son-EZ name-EZ to that 2P until write.PST-1S DEF treatise this

ابدی دارید.
 dʌr-ed abad-i
 have-2P eternity-ADJ

IPA

in rɛsʌlʌ rʌ nɛwɛʃt-am tʌ ʃumʌ ke ba nʌm-ɛ pɛsar-ɛ xudʌ imʌn dʌr-ed jaqin dʌʃt-a bəʃ-ed ke zændagi-je
 this treatise DEF write.PST-1S until 2P that to name-EZ son-EZ God belief have-2P certainty have.PST-PART be.SUBJ-2P that life-EZ

abad-i dʌr-ed
 eternity-ADJ have-2P

يوحنا ۵ : ۲۴ — John 5:24

بیقین بدانید، هرکه سخنان مرا بشنود و به فرستنده من ایمان آورد، زندگی ابدی دارد و هرگز ملامت نخواهد شد، بلکه از مرگ گذشته و به زندگی رسیده است.

Very truly I tell you, whoever hears my word and believes him who sent me has eternal life and will not be judged but has crossed over from death to life.

Dari Writing

ابدی	زندگی	ایمان آورد،	من	به فرستنده	و	بشنود	مرا	سخنان	هرکه	بدانید،	بیقین	
abad-i	zendagi-je	ward imān	man	ferestenda-je	ba wa	be-šnaw-ad	ma-ra	suxan-ān-e	har-ke	be-dān-ed	ba-jaqin	
eternity-ADJ	life-EZ	bring.PST	belief	1S	sender-EZ	to and	SUBJ-hear-3S	1S-DEF	speech-PL-EZ	every-person	SUBJ-know-2P	to-certainty

دارد	و	هرگز	ملامت	نخواهد	شد،	بلکه	از	مرگ	گذشته	و	به	زندگی	رسیده	است.
dār-ad	wa	hargez	malāmat	na-xwāh-ad	šod	balke	az	marg	guzaft-a	wa	ba	zendagi	rasid-a	ast
have-3S	and	never	reproach	NEG-want-3S	become.PST	but	from	death	pass.PST-PART	and	to	life	reach.PST-PART	is

Comments

بیقین This could be written, به یقین. The word به here means ‘with’—‘with certainty’.

IPA

ba-jaqin	be-dān-ed	har-ke	suxan-ān-e	ma-ra	be-šnaw-ad	wa	ba	ferestenda-je	man	imān	ward	zendagi-je	abad-i
to-certainty	SUBJ-know-2P	every-person	speech-PL-EZ	1S-DEF	SUBJ-hear-3S	and	to	sender-EZ	1S	belief	bring.PST	life-EZ	eternity-ADJ

dār-ad	wa	hargez	malāmat	na-xwāh-ad	šod	balke	az	marg	guzaft-a	wa	ba	zendagi	rasid-a	ast
have-3S	and	never	reproach	NEG-want-3S	become.PST	but	from	death	pass.PST-PART	and	to	life	reach.PST-PART	is

1 Corinthians 3:16 — اول قرنتیان ۳ : ۱۶

آیا نمی‌دانید که شما خانهٔ خدا هستید و روح خدا در شما ساکن است؟

Don't you know that you yourselves are God's temple and that God's Spirit dwells in your midst?

Dari Writing

آیا نمی‌دانید که شما خانهٔ خدا هستید و روح خدا در شما ساکن است؟
 ast saken sumΛ dar xudΛ ruh-ε wa hast-ed xudΛ xΛna-je sumΛ ke na-me-dΛn-ed ΛjΛ
 is resident 2P in God spirit-EZ and be-2P God house-EZ 2P that NEG-MI-know-2P QUESTION

IPA

ΛjΛ na-me-dΛn-ed ke sumΛ xΛna-je xudΛ hast-ed wa ruh-ε xudΛ dar sumΛ saken ast
 QUESTION NEG-MI-know-2P that 2P house-EZ God be-2P and spirit-EZ God in 2P resident is

1 Corinthians 2:12 — اول قرنتیان ۲ : ۱۲

روحی را که ما به دست آورده ایم متعلق به این دنیا نیست، بلکه از جانب خداست تا عطایائی را که او به ما عنایت فرموده است، بشناسیم.

What we have received is not the spirit of the world, but the Spirit who is from God, so that we may understand what God has freely given us.

Dari Writing

روحی را که ما به دست آورده ایم متعلق به این دنیا نیست، بلکه از جانب خداست تا عطایائی را که او به
 ba u ke rA atAjA-je tA xudA-st dʒʌneɓ-ɛ az balke nest duɲjʌ in ba mutaleq ʌward-a-ʔem ba-deɓt mʌ ke rA ruh-e
 to 3S that DEF gifts-REL until God-be direction-EZ from but is.not world this to belonging bring.PST-PART-1P to-hand 1P that DEF spirit-REL

ما عنایت فرموده است، بشناسیم.
 be-ʃenʌs-em ast farmud-a enʌjat mʌ
 SUBJ-know-1P is declare.PST-PART attend 1P

Comments

عطایا Arabic plural of عطا.

عنایت فرمودن This compound verb means 'to provide'.

IPA

ruh-e rʌ ke mʌ ba-deɓt ʌward-a-ʔem mutaleq ba in duɲjʌ nest balke az dʒʌneɓ-ɛ xudʌ-st tʌ atAjʌ-je rʌ ke u ba
 spirit-REL DEF that 1P to-hand bring.PST-PART-1P belonging to this world is.not but from direction-EZ God-be until gifts-REL DEF that 3S to

mʌ enʌjat farmud-a ast be-ʃenʌs-em
 1P attend declare.PST-PART is SUBJ-know-1P

Isaiah 41:10 — اشعيا ٤١ : ١٠

نترس، زیرا من با تو هستم. هراسان نباش، چون من خدای تو ام. من به تو نیرو می‌بخشم و کمکت می‌کنم و از تو حمایت کرده نجات می‌دهم.

So do not fear, for I am with you; do not be dismayed, for I am your God. I will strengthen you and help you; I will uphold you with my righteous right hand.

Dari Writing

نترس، زیرا من با تو هستم. هراسان نباش، چون من خدای تو ام. من به تو نیرو می‌بخشم و
 wa me-baxʃ-am niru tu ba man am tu xuda-je man tʃun na-baʃ harʌʂʌn hast-am tu ba man zera na-tars
 and MI-forgive/bestow-1S force 2S to 1S I.am 2S God-EZ 1S because NEG-be.SUBJ frightened be-1S 2S with 1S because NEG-fear
 کمکت می‌کنم و از تو حمایت کرده نجات می‌دهم.
 me-deh-am nedʒʌt-et kard-a hamʌjat tu az wa me-kun-am kumak-et
 MI-give-1S salvation-2S do.PST-PART support 2S from and MI-do-1S help-2S

Comments

کمکت می‌کنم This form may be more familiar from spoken Dari than written Dari. [kumat-et mekonam] means ‘I (will) help you’. The direct object (‘you’) is the suffix on the first part of the compound verb. (See also the last verb in the verse.)

IPA

na-tars zera man ba tu hast-am harʌʂʌn na-baʃ tʃun man xuda-je tu am man ba tu niru me-baxʃ-am wa
 NEG-fear because 1S with 2S be-1S frightened NEG-be.SUBJ because 1S God-EZ 2S I.am 1S to 2S force MI-forgive/bestow-1S and
 kumak-et me-kun-am wa az tu hamʌjat kard-a nedʒʌt-et me-deh-am
 help-2S MI-do-1S and from 2S support do.PST-PART salvation-2S MI-give-1S

Philippians 4:13 — فیلیپیان ۴ : ۱۳

من به وسیلهٔ مسیح که مرا تقویت می‌کند، به انجام هر کاری قادر هستم.

I can do all this through him who gives me strength.

Dari Writing

من به وسیلهٔ مسیح که مرا تقویت می‌کند، به انجام هر کاری قادر هستم.
 hast-am qader kar-e har andʒam-ε ba me-kun-ad taqwijat ma-ra ke masih wasila-je ba man
 be-1S powerful work-INDEF every performance-EZ to MI-do-3S strength 1S-DEF that Christ means-EZ to 1S

Comments

هر کاری The Dari translation reflects the more common English translation, “all things,” rather than the NIV’s “all this.”

IPA

man ba wasila-je masih ke ma-ra taqwijat me-kun-ad ba andʒam-ε har kar-e qader hast-am
 1S to means-EZ Christ that 1S-DEF strength MI-do-3S to performance-EZ every work-INDEF powerful be-1S

سوگنامه ۳ : ۲۲ - ۲۳ — Lamentations 3:22,23

از مهربانی‌های خداوند است که از بین نرفته‌ایم، زیرا که رحمت‌های او بی‌پایان است. مهربانی و رحمت او هر صبح تازه است و وفاداری او عظیم.

Because of the Lord's great love we are not consumed, for his compassions never fail. They are new every morning; great is your faithfulness.

Dari Writing

از مهربانی‌های خداوند است که از بین نرفته‌ایم، زیرا که رحمت‌های او بی‌پایان است. مهربانی
 mehřeban-i ast be-pajān u rahmat-hā-je ke zera na-raft-a-ʔem bajn az ke ast xudāwand mehřeban-i-hā-je az
 kind-NOM is WITHOUT-bottom 3S mercy-PL-EZ that because NEG-go.PST-PART-1P middle from that is Lord kind-NOM-PL-EZ from
 و رحمت او هر صبح تازه است و وفاداری او عظیم.
 azim u wafā-dār-i-je wa ast tāza subh har u rahmat-e wa
 great 3S faithfulness-have-NOM-EZ and is fresh morning every 3S mercy-EZ and

Comments

وفاداری This may seem like a long word to communicate the idea of faithfulness. وفا is faithfulness; someone who “has” faithfulness is وفادار; the property of having faithfulness is .’□□□□□□□□‘

IPA

az mehřeban-i-hā-je xudāwand ast ke az bajn na-raft-a-ʔem zera ke rahmat-hā-je u be-pajān ast mehřeban-i wa
 from kind-NOM-PL-EZ Lord is that from middle NEG-go.PST-PART-1P because that mercy-PL-EZ 3S WITHOUT-bottom is kind-NOM and
 rahmat-e u har subh tāza ast wa wafā-dār-i-je u azim
 mercy-EZ 3S every morning fresh is and faithfulness-have-NOM-EZ 3S great

Numbers 23:19 — اعداد ۲۳ : ۱۹

خدا بشر نیست که دروغ بگوید، یا بنی آدم نیست که عقیده خود را تغییر بدهد. به وعده‌ای که می‌دهد، وفا می‌کند.

God is not human, that he should lie, not a human being, that he should change his mind. Does he speak and then not act? Does he promise and not fulfill?

Dari Writing

خدا بشر نیست که دروغ بگوید، یا بنی آدم نیست که عقیده خود را تغییر بدهد. به وعده‌ای که می‌دهد،
 me-deh-ad ke wada-je ba be-deh-ad tayir rA xud aqida-je ke nest baniAdam jA bu-gu-jad duruy ke nest bafar xudA
 MI-give-3S that promise-REL to SUBJ-give-3S change DEF own opinion-EZ that is.not person or SUBJ-say-3S lie that is.not flesh God

وفا می‌کند.

me-kun-ad wafA
 MI-do-3S faithfulness

Comments

بنی آدم There is an Arabic etymology to this word, but it's easier to learn it as a single word.

IPA

xudA bafar nest ke duruy bu-gu-jad jA baniAdam nest ke aqida-je xud rA tayir be-deh-ad ba wada-je ke me-deh-ad
 God flesh is.not that lie SUBJ-say-3S or person is.not that opinion-EZ own DEF change SUBJ-give-3S to promise-REL that MI-give-3S

wafA me-kun-ad
 faithfulness MI-do-3S

Isaiah 26:3 — اشعيا ۲۶ : ۳

خداوندا، تو کسانی را که به تو توکل و عقیده راسخ دارند، در آرامش کامل نگاه می‌داری.

You will keep in perfect peace those whose minds are steadfast, because they trust in you.

Dari Writing

خداوندا، تو کسانی را که به تو توکل و عقیده راسخ دارند، در آرامش کامل نگاه می‌داری.
 me-dar-i negah kamel aramef-e dar dar-and rasex aqida-je wa tawakul tu ba ke ra kas-an-e tu xudawand-a
 MI-have-2S watch perfect peace-EZ in have-3P resolute opinion-EZ and trust 2S to that DEF person-PL-REL 2S Lord-O!

IPA

xudawand-a tu kas-an-e ra ke ba tu tawakul wa aqida-je rasex dar-and dar aramef-e kamel negah me-dar-i
 Lord-O! 2S person-PL-REL DEF that to 2S trust and opinion-EZ resolute have-3P in peace-EZ perfect watch MI-have-2S

1 Peter 5:7 — ۷ : ۵ اول پترُس

بار تمام تشویش خود را به دوش او بگذارید، زیرا او همیشه در فکر شماست.

Cast all your anxiety on him because he cares for you.

Dari Writing

بار تمام تشویش خود را به دوش او بگذارید، زیرا او همیشه در فکر شماست.
 ʃʊmʌ-st fekr-ε dar hameʃa u zera bu-guzʌr-ed u duʃ-ε ba rʌ xud taʃwiʃ-ε tamʌm-ε bʌr-ε
 2P-is thought-EZ in always 3S because SUBJ-place-2P 3S shoulder-EZ to DEF own worry-EZ all-EZ load-EZ

IPA

bʌr-ε tamʌm-ε taʃwiʃ-ε xud rʌ ba duʃ-ε u bu-guzʌr-ed zera u hameʃa dar fekr-ε ʃʊmʌ-st
 load-EZ all-EZ worry-EZ own DEF to shoulder-EZ 3S SUBJ-place-2P because 3S always in thought-EZ 2P-is

Romans 8:32 — رومیان ۸ : ۳۲

آیا خدایی که پسر خود را دریغ نداشت، بلکه او را در راه همه ما تسلیم کرد، با بخشیدن او همه چیز را با سخاوتمندی به ما نمی‌بخشد؟

He who did not spare his own Son, but gave him up for us all—how will he not also, along with him, graciously give us all things?

Dari Writing

آیا خدایی که پسر خود را دریغ نداشت، بلکه او را در راه همه ما تسلیم کرد، با
 ΔjΔ kard taslim mΛ hama-je rΛ-je dar rΛ u balke na-dΔst dariy rΛ xud pesar-ε ke xudΛ-je ΔjΔ
 with do.PST deliver 1P all-EZ road-EZ in DEF 3S but NEG-have.PST refusal DEF own son-EZ that God-REL QUESTION

بخشیدن او همه چیز را با سخاوتمندی به ما نمی‌بخشد؟
 na-me-baxf-ad mΛ ba saxΛwat-mand-i bΛ rΛ tfiz hama u baxfid-an-ε
 NEG-MI-forgive/bestow-3S 1P to generous-HAVING-NOM with DEF thing all 3S forgive/bestow.PST-INF-EZ

IPA

ΔjΔ xudΛ-je ke pesar-ε xud rΛ dariy na-dΔst balke u rΛ dar rΛ-je hama-je mΛ taslim kard bΛ
 QUESTION God-REL that son-EZ own DEF refusal NEG-have.PST but 3S DEF in road-EZ all-EZ 1P deliver do.PST with

baxfid-an-ε u hama tfiz rΛ bΛ saxΛwat-mand-i ba mΛ na-me-baxf-ad
 forgive/bestow.PST-INF-EZ 3S all thing DEF with generous-HAVING-NOM to 1P NEG-MI-forgive/bestow-3S

Philippians 4:19 — فیلیپیان ۴ : ۱۹

و خدای من همهٔ احتیاجات شما را با ثروت بزرگ خود در مسیح عیسی رفع خواهد کرد.

And my God will meet all your needs according to the riches of his glory in Christ Jesus.

Dari Writing

و خدای من همهٔ احتیاجات شما را با ثروت بزرگ خود در مسیح عیسی رفع خواهد کرد.
 kard xwΛh-ad rafa masih-isa dar xud buzurg-e surwat-e ba ra sumΛ ehtijadʒ-At-e hama-je man xudΛ-je wa
 do.PST will-3S fulfill Christ-Jesus in own big-EZ wealth-EZ with DEF 2P need-PL-EZ all-EZ 1S God-EZ and

IPA

wa xudΛ-je man hama-je ehtijadʒ-At-e sumΛ ra ba surwat-e buzurg-e xud dar masih-isa rafa xwΛh-ad kard
 and God-EZ 1S all-EZ need-PL-EZ 2P DEF with wealth-EZ big-EZ own in Christ-Jesus fulfill will-3S do.PST

Hebrews 2:18 — عبرانیان ۲ : ۱۸

چون خود او وسوسه و رنج دیده است، قادر است آنانی را که با وسوسه‌ها روبرو هستند، یاری فرماید.

Because he himself suffered when he was tempted, he is able to help those who are being tempted.

Dari Writing

چون خود او وسوسه و رنج دیده است، قادر است آنانی را که با وسوسه‌ها روبرو هستند،
 hast-and ru-ba-ru waswasa-hΛ bΛ ke rΛ Δn-Δn-e ast qΛdər ast did-a randʒ wa waswasa u xud-ε tʃun
 be-3P face-to-face temptation-PL with that DEF that-PL-REL is powerful is see.PST-PART suffering and temptation 3S own-EZ because

یاری فرماید.

farmΛ-jad ʒΛri
 declare-3S help

Comments

کردن [kardan] فرماید This word is often just the former version of

IPA

tʃun xud-ε u waswasa wa randʒ did-a ast qΛdər ast Δn-Δn-e rΛ ke bΛ waswasa-hΛ ru-ba-ru hast-and ʒΛri
 because own-EZ 3S temptation and suffering see.PST-PART is powerful is that-PL-REL DEF that with temptation-PL face-to-face be-3P help

farmΛ-jad
 declare-3S

Psalms 119:9,11 — ۱۱ - ۹ : ۱۱۹ مزامیر

به چه چیز می‌تواند مرد جوان راه خود را پاک نگاه دارد؟ با محافظت آن موافق کلام تو. کلام تو را در دل نگاه می‌دارم که مبادا به تو گناه ورزم.

How can a young person stay on the path of purity? By living according to your word. I have hidden your word in my heart that I might not sin against you.

Dari Writing

به چه چیز می‌تواند مرد جوان راه خود را پاک نگاه دارد؟ با محافظت آن موافق کلام تو. کلام
 kalām-ε tu kalām-ε mawāfeq-ε an muḥāfezat-ε ba dar-ad neḡah pak ra xud ra-je dzawān mard-ε me-tawān-and tʃiz tʃi ba
 word-EZ 2S word-EZ according-EZ that protection-EZ with have-3S watch clean DEF own road-EZ young man-EZ MI-able-3P thing what to

تو را در دل نگاه می‌دارم که مبادا به تو گناه ورزم.
 warz-am ḡunah tu ba mabada ke me-dar-am neḡah del dar ra tu
 exercise-1S sin 2S to lest that MI-have-1S watch heart in DEF 2S

IPA

ba tʃi tʃiz me-tawān-and mard-ε dzawān ra-je xud ra pak neḡah dar-ad ba muḥāfezat-ε an mawāfeq-ε kalām-ε tu kalām-ε
 to what thing MI-able-3P man-EZ young road-EZ own DEF clean watch have-3S with protection-EZ that according-EZ word-EZ 2S word-EZ

tu ra dar del neḡah me-dar-am ke mabada ba tu ḡunah warz-am
 2S DEF in heart watch MI-have-1S that lest to 2S sin exercise-1S

Matthew 6:33 — متی ۶ : ۳۳

اول پادشاهی خدا و عدالت او را بطلبید، و همهٔ این چیزها نیز به شما داده خواهد شد.

But seek first his kingdom and his righteousness, and all these things will be given to you as well.

Dari Writing

اول پادشاهی خدا و عدالت او را بطلبید، و همهٔ این چیزها نیز به شما داده خواهد شد.
 awal padšah-i-je xudā wa adlat-ε wa xudā padšah-i-je awal
 become.PST will-3S give.PST-PART 2P to also thing-PL this all-EZ and SUBJ-seeK-2P DEF 3S righteousness-EZ and God king-NOM-EZ first

IPA

awal padšah-i-je xudā wa adlat-ε u rā bε-talab-ed wa hama-je in tʃiz-hā niz ba ʃumā dād-a xwāh-ad ʃud
 first king-NOM-EZ God and righteousness-EZ 3S DEF SUBJ-seeK-2P and all-EZ this thing-PL also to 2P give.PST-PART will-3S become.PST

Luke 9:23 — لوقا ۹ : ۲۳

سپس به همه فرمود: «اگر کسی بخواهد پیرو من باشد باید دست از جان بشوید و همه روزه صلیب خود را بردارد و با من بیاید.»

Then he said to them all: “Whoever wants to be my disciple must deny themselves and take up their cross daily and follow me.”

Dari Writing

سپس به همه فرمود: «اگر کسی بخواهد پیرو من باشد باید دست از جان بشوید و همه
hama wa bu-fu-jad dʒʌn az dɛst bʌjad bʌʃ-ad man pajraw-ε be-xwʌh-ad kas-e agar farmud hama ba sɛpas
all and SUBJ-wash.PRES-3S body from hand must be.SUBJ-3S 1S follower-EZ SUBJ-will-3S person-INDEF if declare.PST all to then

روزه صلیب خود را بردارد و با من بیاید.»
bij-ʌ-jad man bʌ wa bar-dʌr-ad rʌ xud selib-ε ruza
SUBJ-come-3S 1S with and over-have-3S DEF own cross-EZ day

Comments

دست از جان بشوید This expression corresponds to the English phrase “deny themselves.” Can you imagine how it comes to mean that?

This is an adverb, like the spoken [har ruza] ‘every day’.

بردارد The verb برداشتن means ‘to pick up’.

IPA

sɛpas ba hama farmud agar kas-e be-xwʌh-ad pajraw-ε man bʌʃ-ad bʌjad dɛst az dʒʌn bu-fu-jad wa hama
then to all declare.PST if person-INDEF SUBJ-will-3S follower-EZ 1S be.SUBJ-3S must hand from body SUBJ-wash.PRES-3S and all

ruza selib-ε xud rʌ bar-dʌr-ad wa bʌ man bij-ʌ-jad
day cross-EZ own DEF over-have-3S and with 1S SUBJ-come-3S

1 John 2:15,16 — ۱۶ - ۱۵ : ۲ اول یوحنا

به دنیا و آنچه به آن تعلق دارد دل نبندید، کسی که دنیا را دوست دارد، محبت خدای پدر در او نیست. هر آنچه به دنیا تعلق دارد، - یعنی آنچه نفس آماره آرزو می کند و آنچه چشمان می بیند و طلب می کند و آنچه مایه فخر و غرور است - از پدر نیست. اینها همه به دنیا تعلق دارند.

Do not love the world or anything in the world. If anyone loves the world, love for the Father is not in them. For everything in the world—the lust of the flesh, the lust of the eyes, and the pride of life—comes not from the Father but from the world.

Dari Writing

به دنیا و آنچه به آن تعلق دارد دل نبندید، کسی که دنیا را دوست دارد، محبت خدای پدر
padar xudΛ-jε muhabat-ε dΛr-ad dust rΛ dunjΛ ke kas-e na-band-ed dεl dΛr-ad taluq Λn ba Λntʃe wa dunjΛ ba
father God-EZ love-EZ have-3S friend DEF world that person-INDEF NEG-fasten-2P heart have-3S belonging that to that.which and world to

در او نیست. هر آنچه به دنیا تعلق دارد، یعنی آنچه نفس آماره آرزو می کند و آنچه چشمان می بیند
mi-bin-and tʃεʃm-Λn Λntʃe wa me-kun-ad Λrzu nafsΛmΛrΛ Λntʃe jani dΛr-ad taluq dunjΛ ba Λntʃe har nest u dar
MI-see-3P eye-PL that.which and MI-do-3S desire sensuality that.which meaning have-3S belonging world to that.which every is.not 3S in

و طلب می کند و آنچه مایه فخر و غرور است - از پدر نیست. اینها همه به دنیا تعلق دارند.
dΛr-and taluq dunjΛ ba hama in-hΛ nest padar az ast ʃarur wa faxr mΛjΛ-jε Λntʃe wa me-kun-ad talab wa
have-3P belonging world to all this-PL is.not father from is pride and boating substance-EZ that.which and MI-do-3S seek and

IPA

ba dunjΛ wa Λntʃe ba Λn taluq dΛr-ad dεl na-band-ed kas-e ke dunjΛ rΛ dust dΛr-ad muhabat-ε xudΛ-jε padar
to world and that.which to that belonging have-3S heart NEG-fasten-2P person-INDEF that world DEF friend have-3S love-EZ God-EZ father

dar u nest har Λntʃe ba dunjΛ taluq dΛr-ad jani Λntʃe nafsΛmΛrΛ Λrzu me-kun-ad wa Λntʃe tʃεʃm-Λn mi-bin-and
in 3S is.not every that.which to world belonging have-3S meaning that.which sensuality desire MI-do-3S and that.which eye-PL MI-see-3P

wa talab me-kun-ad wa Λntʃe mΛjΛ-jε faxr wa ʃarur ast az padar nest in-hΛ hama ba dunjΛ taluq dΛr-and
and seek MI-do-3S and that.which substance-EZ boating and pride is from father is.not this-PL all to world belonging have-3P

Romans 12:2 — رومیان ۱۲ : ۲

همشکل این جهان نشوید بلکه به وسیله تجدید افکار، وجود شما تغییر شکل یابد تا بتوانید اراده خدا را تشخیص بدهید و آنچه را که مفید و پسندیده و کامل است بشناسید.

Do not conform to the pattern of this world, but be transformed by the renewing of your mind. Then you will be able to test and approve what God's will is—his good, pleasing and perfect will.

Dari Writing

همشکل این جهان نشوید بلکه به وسیله تجدید افکار، وجود شما تغییر شکل یابد تا بتوانید
 be-tawʌn-ed tʌ jʌb-ad ʃakl tayir-ε ʃomʌ wudʒud-ε afkar tadʒdid-ε wasila-jε ba balke na-ʃaw-ed dʒahʌn in ham-ʃakl-ε
 SUBJ-able-2P until find-3S shape change-EZ 2P existence-EZ thoughts renewal-EZ means-EZ to but NEG-become-2P world this also-shape-EZ

اراده خدا را تشخیص بدهید و آنچه را که مفید و پسندیده و کامل است بشناسید.
 be-ʃenʌs-ed ast kamel wa pasandida wa mufid ke rʌ ʌntʃe wa be-dεh-ed tafxis rʌ xudʌ εʌda-jε
 SUBJ-know-2P is perfect and pleasing and useful that DEF that.which and SUBJ-give-2P discern DEF God will-EZ

Comments

افکار Arabic plural of [fekr] فکر.

یابد This is a good use of the subjunctive to think about; it is used to mean “let such-and-such happen.”

IPA

ham-ʃakl-ε in dʒahʌn na-ʃaw-ed balke ba wasila-jε tadʒdid-ε afkar wudʒud-ε ʃomʌ tayir-ε ʃakl jʌb-ad tʌ be-tawʌn-ed
 also-shape-EZ this world NEG-become-2P but to means-EZ renewal-EZ thoughts existence-EZ 2P change-EZ shape find-3S until SUBJ-able-2P

εʌda-jε xudʌ rʌ tafxis be-dεh-ed wa ʌntʃe rʌ ke mufid wa pasandida wa kamel ast be-ʃenʌs-ed
 will-EZ God DEF discern SUBJ-give-2P and that.which DEF that useful and pleasing and perfect is SUBJ-know-2P

1 Corinthians 15:58 — ۵۸ : ۱۵ قرنتیان اول

بنابراین ای برادران عزیز، پابرجا و استوار بمانید. همیشه در کار و خدمت خداوند مشغول باشید زیرا می‌دانید که زحمات شما در خدمت او بی‌نتیجه نخواهد بود.

Therefore, my dear brothers and sisters, stand firm. Let nothing move you. Always give yourselves fully to the work of the Lord, because you know that your labor in the Lord is not in vain.

Dari Writing

بنابراین ای برادران عزیز، پابرجا و استوار بمانید. همیشه در کار و خدمت خداوند مشغول باشید
 be.SUBJ-2P busy Lord serve-EZ and work in always SUBJ-remain-2P steadfast and steadfast beloved brother-PL-EZ O! therefore
 bʌʃ-ed maʃyul xudʌwand xɛdmat-ɛ wa kʌr dar hameʃa be-mʌn-ed ɛstɛwʌr wa pʌbardʒʌ aziz barʌdar-ʌn-ɛ aj bɛnʌbarin

زیرا می‌دانید که زحمات شما در خدمت او بی‌نتیجه نخواهد بود.
 be.PST NEG-want-3S without-result 3S serve-EZ in 2P troubles that MI-know-2P because
 bud na-xwʌh-ad be-natidʒa u xɛdmat-ɛ dar ʃumʌ zahamʌt ke me-dʌn-ed zɛrʌ

Comments

Arabic plural of زحمت.

IPA

bɛnʌbarin aj barʌdar-ʌn-ɛ aziz pʌbardʒʌ wa ɛstɛwʌr bɛ-mʌn-ed hameʃa dar kʌr wa xɛdmat-ɛ xudʌwand maʃyul bʌʃ-ed
 therefore O! brother-PL-EZ beloved steadfast and steadfast SUBJ-remain-2P always in work and serve-EZ Lord busy be.SUBJ-2P

zɛrʌ me-dʌn-ed ke zahamʌt ʃumʌ dar xɛdmat-ɛ u be-natidʒa na-xwʌh-ad bud
 because MI-know-2P that troubles 2P in serve-EZ 3S without-result NEG-want-3S be.PST

Hebrews 12:3 — ۳: ۱۲ عبرانیان

به آنچه او متحمل شد و به ضدیت و مخالفتی که او از طرف گناهکاران دید، فکر کنید و مأیوس و دلسرد نشوید.

Consider him who endured such opposition from sinners, so that you will not grow weary and lose heart.

Dari Writing

به آنچه او متحمل شد و به ضدیت و مخالفتی که او از طرف گناهکاران دید، فکر کنید
 kun-ed fekr did gunah-kar-an taraf-e az u ke muxalefat-i wa zedijat ba wa şud mutahamel u antşe ba
 do-2P thought see.PST sin-work-PL direction-EZ from 3S that opposed-NOM and opposition to and become.PST endured 3S that.which to
 و مأیوس و دلسرد نشوید.
 na-faw-ed del-sard wa majus wa
 NEG-become-2P heart-cold and weak and

IPA

ba antşe u mutahamel şud wa ba zedijat wa muxalefat-i ke u az taraf-e gunah-kar-an did fekr kun-ed
 to that.which 3S endured become.PST and to opposition and opposed-NOM that 3S from direction-EZ sin-work-PL see.PST thought do-2P
 wa majus wa del-sard na-faw-ed
 and weak and heart-cold NEG-become-2P

مرقس ۱۰: ۴۵ — Mark 10:45

چون پسر انسان نیامده است تا خدمت شود، بلکه تا به دیگران خدمت کند و جان خود را در راه بسیاری فدا سازد.

For even the Son of Man did not come to be served, but to serve, and to give his life as a ransom for many.

Dari Writing

چون پسر انسان نیامده است تا خدمت شود، بلکه تا به دیگران خدمت کند و جان خود را در
 dar ra xud dʒʌn-ε wa kun-ad xɛdmat digar-ʌn ba tʌ balke ʃaw-ad xɛdmat tʌ ast naj-ʌmad-a ɛnsʌn pɛsar-ε tʃun
 in DEF OWN body-EZ and do-3S serve other-PL to until but become-3S serve until is NEG-come.PST-PART person son-EZ because
 راه بسیاری فدا سازد.
 ra-je besjar-i fedʌ saʒ-ad
 road-EZ much-NOM sacrifice make-3S

Comments

فدا Note the translation as ‘sacrifice’ rather than ‘ransom’.

IPA

tʃun pɛsar-ε ɛnsʌn naj-ʌmad-a ast tʌ xɛdmat ʃaw-ad balke tʌ ba digar-ʌn xɛdmat kun-ad wa dʒʌn-ε xud ra dar
 because son-EZ person NEG-come.PST-PART is until serve become-3S but until to other-PL serve do-3S and body-EZ own DEF in
 ra-je besjar-i fedʌ saʒ-ad
 road-EZ much-NOM sacrifice make-3S

2 Corinthians 4:5 — ۵ : ۴ دوم قرنتیان

ما نمی‌خواهیم خود ما مورد توجه قرار بگیریم، بلکه اعلام می‌کنیم که عیسی مسیح، خداوند است و ما به خاطر او خادمین شما هستیم.

For what we preach is not ourselves, but Jesus Christ as Lord, and ourselves as your servants for Jesus' sake.

Dari Writing

ما نمی‌خواهیم خود ما مورد توجه قرار بگیریم، بلکه اعلام می‌کنیم که عیسی مسیح، خداوند است
 ast xudawand isa-je-masih ke me-kun-em elam balke be-gir-im qarar tawadzo mawred-e ma xud-e na-me-xwah-em ma
 is Lord Jesus-EZ-Christ that MI-do-1P making.known but SUBJ-take-1P place attention situation-EZ 1P own-EZ NEG-MI-want-1P 1P
 و ما به خاطر او خادمین شما هستیم.
 hast-em summa xadem-in-e u xater-e ba ma wa
 be-1P 2P servant-PL-EZ 3S reason-EZ to 1P and

Comments

The translation of the first clause of this verse is pretty free (relative to the NIV).

IPA

ma na-me-xwah-em xud-e ma mawred-e tawadzo qarar be-gir-im balke elam me-kun-em ke isa-je-masih xudawand ast
 1P NEG-MI-want-1P own-EZ 1P situation-EZ attention place SUBJ-take-1P but making.known MI-do-1P that Jesus-EZ-Christ Lord is
 wa ma ba xater-e u xadem-in-e summa hast-em
 and 1P to reason-EZ 3S servant-PL-EZ 2P be-1P

امثال سلیمان ۳ : ۹ - ۱۰ — Proverbs 3:9,10

خداوند را احترام نما و از دارائی خود و از اولین محصول زمین خود قسمتی را به او تقدیم کن. اگر چنین کنی انبارهایت پُر از نعمت و خمره‌هایت پُر از شیرۀ انگور خواهد شد.

Honor the Lord with your wealth, with the firstfruits of all your crops; then your barns will be filled to overflowing, and your vats will brim over with new wine.

Dari Writing

خداوند را احترام نما و از دارائی خود و از اولین محصول زمین خود قسمتی را به او تقدیم
 taqdim u ba ra qesmat-e xud zamin-e mahsul-e awalin az wa xud daraji-je az wa nema eteram ra xudawand
 presentation 3S to DEF portion-INDEF own earth-EZ harvest-EZ first from and own possessions-EZ from and do respect DEF Lord

کن. اگر چنین کنی انبارهایت پُر از نعمت و خمره‌هایت پُر از شیرۀ انگور خواهد شد.
 kud agar tjunin kun-i anbar-ha-jet pur az nemat wa xomra-ha-jet pur az sira-je angur xwah-ad kud
 become.PST will-3S grape juice-EZ from full large.jar-PL-2S and gift from full storehouse-PL-2S do-2S that.kind if do

IPA

xudawand ra eteram nema wa az daraji-je xud wa az awalin mahsul-e zamin-e xud qesmat-e ra ba u taqdim
 Lord DEF respect do and from possessions-EZ own and from first harvest-EZ earth-EZ own portion-INDEF DEF to 3S presentation

kun agar tjunin kun-i anbar-ha-jet pur az nemat wa xomra-ha-jet pur az sira-je angur xwah-ad kud
 do if that.kind do-2S storehouse-PL-2S full from gift and large.jar-PL-2S full from juice-EZ grape will-3S become.PST

2 Corinthians 9:6,7 — ۷ - ۶ : ۹ دوم قرنتیان

به یاد داشته باشید: کسی که بذر کم بکارد محصول کم درو خواهد کرد و آنکه دانه بسیار بکارد محصول فراوان درو خواهد نمود. پس هر کس باید مطابق آن چه در دل خود تصمیم گرفته است، بدهد و نه از روی بی میلی و اجبار، زیرا خدا کسی را دوست دارد که با خوشی می بخشد.

Remember this: Whoever sows sparingly will also reap sparingly, and whoever sows generously will also reap generously. Each of you should give what you have decided in your heart to give, not reluctantly or under compulsion, for God loves a cheerful giver.

Dari Writing

به یاد داشته باشید: کسی که بذر کم بکارد محصول کم درو خواهد کرد و
 wa kard xwāh-ad daraw kam mahsul-e bē-kār-ad kam bazr-e ke kas-e baš-ed dāšt-a jaḍ ba
 and do.PST will-3S harvest small harvest-EZ SUBJ-sow.PRES-3S small seed-EZ that person-INDEF be.SUBJ-2P have.PST-PART memory to

آنکه دانه بسیار بکارد محصول فراوان درو خواهد نمود. پس هر کس باید مطابق آن چه در
 dar tʃi ʌn muṭʌbeq-e baʃad kas har pas namud xwāh-ad daraw ferʌwʌn mahsul-e bē-kār-ad besjʌr dʌna-je ʌn-ke
 in what that according.to-EZ must person every then do.PST will-3S harvest abundant harvest-EZ SUBJ-sow.PRES-3S much seed-EZ that-that

دل خود تصمیم گرفته است، بدهد و نه از روی بی میلی و اجبار، زیرا خدا کسی
 kas-e xudʌ zera ʔdʒbar wa be-maijl-i ru-je az na wa bē-deh-ad ast gereft-a tasmim xud del-e
 person-INDEF God because compulsion and WITHOUT-desire-NOM face-EZ from no and SUBJ-give-3S is take.PST-PART decision own heart-EZ

را دوست دارد که با خوشی می بخشد.
 me-baxʃ-ad xuʃ-i ba ke dʌr-ad dust rʌ
 MI-forgive/bestow-3S happy-NOM with that have-3S friend DEF

IPA

ba jʌd dʌft-a bʌf-ed kas-e ke bazr-ε kam bε-kʌr-ad mahsul-ε kam daraw xwʌh-ad kard wa
 to memory have.PST-PART be.SUBJ-2P person-INDEF that seed-EZ small SUBJ-sow.PRES-3S harvest-EZ small harvest will-3S do.PST and

ʌn-ke dʌna-je bεsjar bε-kʌr-ad mahsul-ε fεrʌwʌn daraw xwʌh-ad namud pas har kas bʌjad mutʌbeq-ε ʌn tʃi dar
 that-that seed-EZ much SUBJ-sow.PRES-3S harvest-EZ abundant harvest will-3S do.PST then every person must according.to-EZ that what in

dɛl-ε xud tasmim gereft-a ast bε-dɛh-ad wa na az ru-je be-maijl-i wa ɛdʒbar zεrʌ xudʌ kas-e
 heart-EZ own decision take.PST-PART is SUBJ-give-3S and no from face-EZ WITHOUT-desire-NOM and compulsion because God person-INDEF

rʌ dust dʌr-ad ke bʌ xuf-i me-baxf-ad
 DEF friend have-3S that with happy-NOM MI-forgive/bestow-3S

اعمال ۱ : ۸ — Acts 1:8

اما وقتی روح القدس بر شما نازل شود قدرت خواهید یافت و در اورشلیم و تمام یهودیه و سامره و تا دورافتاده‌ترین نقاط دنیا شاهدان من خواهید بود.

But you will receive power when the Holy Spirit comes on you; and you will be my witnesses in Jerusalem, and in all Judea and Samaria, and to the ends of the earth.

Dari Writing

اما وقتی روح القدس بر شما نازل شود قدرت خواهید یافت و در اورشلیم و تمام یهودیه و سامره و
 wa samara wa jahudja tamam-ε wa urfalim dar wa jɒft xwɒh-ed qudrat ʃaw-ad nazel ʃomɒ bar ruholqudus waqt-e amɒ
 and Samaria and Judah all-EZ and Jerusalem in and find.PST will-2P power become-3S descend 2P over Holy.Spirit time-REL but
 تا دورافتاده‌ترین نقاط دنیا شاهدان من خواهید بود.
 bud xwɒh-ed man ʃɒhed-ɒn-ε dɒnjɒ nuqɒt-ε dur-ɒftɒd-a-tarin tɒ
 be.PST will-2P 1S witness-PL-EZ world points-EZ far-fall.PST-PART-SUPER until

Comments

دورافتاده‌ترین An English equivalent would be “furthest flung.”

نقاط Arabic plural of **نقطه**.

IPA

amɒ waqt-e ruholqudus bar ʃomɒ nazel ʃaw-ad qudrat xwɒh-ed jɒft wa dar urfalim wa tamam-ε jahudja wa samara wa
 but time-REL Holy.Spirit over 2P descend become-3S power will-2P find.PST and in Jerusalem and all-EZ Judah and Samaria and
 tɒ dur-ɒftɒd-a-tarin nuqɒt-ε dɒnjɒ ʃɒhed-ɒn-ε man xwɒh-ed bud
 until far-fall.PST-PART-SUPER points-EZ world witness-PL-EZ 1S will-2P be.PST

متی ۲۸ : ۱۹ - ۲۰ — Matthew 28:19,20

پس بروید و همه ملتها را شاگرد من سازید و آنها را به نام پدر و پسر و روح القدس تعمیم دهید و به آنها تعلیم دهید که همه چیزهایی را که به شما گفته‌ام انجام دهند و بدانید که من هر روزه تا آخر با شما هستم.

Therefore go and make disciples of all nations, baptizing them in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit, and teaching them to obey everything I have commanded you. And surely I am with you always, to the very end of the age.

Dari Writing

پس بروید و همه ملتها را شاگرد من سازید و آنها را به نام پدر و پسر و روح القدس تعمیم
 pas be-raw-ed wa hama-je melat-ha ra fagerd-e man saz-ed wa an-ha ra ba nam-e padar wa pesar wa ruhulqodus ta?amid
 baptism Holy.Spirit and son and father name-EZ to DEF that-PL and make-2P 1S student-EZ DEF nation-PL all-EZ and SUBJ-go-2P then

دهید و به آنها تعلیم دهید که همه چیزهایی را که به شما گفته‌ام انجام دهند و بدانید
 deh-ed wa ba an-ha talim deh-ed ke hama-je fizar-ha-je ra ke ba suma goft-a-?am andzam deh-and wa be-dan-ed
 SUBJ-know-2P and give-3P performance say.PST-PART-1S 2P to that DEF thing-PL-EZ all-EZ that give-2P teaching that-PL to and give-2P

که من هر روزه تا آخر با شما هستم.
 hast-am sumA ba axer ta ruza har man ke
 be-1S 2P with last until day every 1S that

IPA

pas be-raw-ed wa hama-je melat-ha ra fagerd-e man saz-ed wa an-ha ra ba nam-e padar wa pesar wa ruhulqodus ta?amid
 then SUBJ-go-2P and all-EZ nation-PL DEF student-EZ 1S make-2P and that-PL DEF to name-EZ father and son and Holy.Spirit baptism

déh-ed wa ba an-ha talim déh-ed ke hama-je fizar-ha-je ra ke ba sumA goft-a-?am andzam deh-and wa be-dan-ed
 give-2P and to that-PL teaching give-2P that all-EZ thing-PL-EZ DEF that to 2P say.PST-PART-1S performance give-3P and SUBJ-know-2P

ke man har ruza ta axer ba sumA hast-am
 that 1S every day until last with 2P be-1S

یوحنا ۱۳ : ۳۴ - ۳۵ — John 13:34,35

به شما حکم نو می‌دهم: یکدیگر را دوست بدارید. همانطور که من شما را دوست داشته‌ام شما نیز یکدیگر را دوست بدارید.

A new command I give you: Love one another. As I have loved you, so you must love one another.

Dari Writing

به شما حکم نو می‌دهم: یکدیگر را دوست بدارید. همانطور که من شما را دوست داشته‌ام شما نیز
 niz ʃumʌ dʌʃt-a-ʔem dust rʌ ʃumʌ man ke ham-ʌn-tawr bɛ-dʌr-ed dust rʌ jak-digar me-dɛh-am naw hukm-ɛ ʃumʌ ba
 also 2P have.PST-PART-1P friend DEF 2P 1S that also-that-way SUBJ-have-2P friend DEF one-other MI-give-1S new command-EZ 2P to

یکدیگر را دوست بدارید.
 bɛ-dʌr-ed dust rʌ jak-digar
 SUBJ-have-2P friend DEF one-other

IPA

ba ʃumʌ hukm-ɛ naw me-dɛh-am jak-digar rʌ dust bɛ-dʌr-ed ham-ʌn-tawr ke man ʃumʌ rʌ dust dʌʃt-a-ʔem ʃumʌ niz
 to 2P command-EZ new MI-give-1S one-other DEF friend SUBJ-have-2P also-that-way that 1S 2P DEF friend have.PST-PART-1P 2P also

jak-digar rʌ dust bɛ-dʌr-ed
 one-other DEF friend SUBJ-have-2P

1 John 3:18 — ۱۸ : ۳ اول یوحنا

ای فرزندان من، محبت ما نباید فقط در قالب حرف و زبان باشد، بلکه باید حقیقی باشد و در عمل دیده شود.

Dear children, let us not love with words or speech but with actions and in truth.

Dari Writing

ای فرزندان من، محبت ما نباید فقط در قالب حرف و زبان باشد، بلکه باید حقیقی باشد و در عمل
 amal dar wa baf-ad haqiq-i bajad balke baf-ad zaban wa harf qaleb-e dar faqat na-bajad ma muhabat-e man farzand-an-e aj
 action in and be.SUBJ-3S truth-ADJ must but be.SUBJ-3S tongue and word form-EZ in only no-must 1P love-EZ 1S child-PL-EZ O!

دیده شود.
 faw-ad did-a
 become-3S see.PST-PART

IPA

aj farzand-an-e man muhabat-e ma na-bajad faqat dar qaleb-e harf wa zaban baf-ad balke bajad haqiq-i baf-ad wa dar amal
 O! child-PL-EZ 1S love-EZ 1P no-must only in form-EZ word and tongue be.SUBJ-3S but must truth-ADJ be.SUBJ-3S and in action

did-a faw-ad
 see.PST-PART become-3S

فیلیپیان ۲: ۳ - ۴ — Philippians 2:3,4

هیچ عملی را از روی هم‌چشمی و خودخواهی انجام ندهید، بلکه با فروتنی، دیگران را از خود بهتر بدانید. به نفع دیگران فکر کنید و تنها در فکر خود نباشید.

Do nothing out of selfish ambition or vain conceit. Rather, in humility value others above yourselves, not looking to your own interests but each of you to the interests of the others.

Dari Writing

هیچ عملی را از روی هم‌چشمی و خودخواهی انجام ندهید، بلکه با فروتنی، دیگران را از
 az rʌ digar-ʌn furutan-i bʌ balke na-deh-ed andʒʌm xud-xwʌh-i wa hamtʃeʃmi ru-je az rʌ amal-e hetʃ
 from DEF other-PL humble-NOM with but NEG-give-2P performance own-want-NOM and competitiveness face-EZ from DEF action-INDEF none
 خود بهتر بدانید. به نفع دیگران فکر کنید و تنها در فکر خود نباشید.
 na-bʌʃ-ed xud fekr-ε dar tanhʌ wa kun-ed fekr digar-ʌn naf-ε ba be-dʌn-ed behtar xud
 NEG-be.SUBJ-2P own thought-EZ in alone and do-2P thought other-PL benefit-EZ to SUBJ-know-2P better own

Comments

هم‌چشمی You can make some good guesses about the etymology of this word!

بدانید The verb دانستن can mean ‘to know’, but it can also mean (as here) ‘to regard, consider’.

IPA

hetʃ amal-e rʌ az ru-je hamtʃeʃmi wa xud-xwʌh-i andʒʌm na-deh-ed balke bʌ furutan-i digar-ʌn rʌ az
 none action-INDEF DEF from face-EZ competitiveness and own-want-NOM performance NEG-give-2P but with humble-NOM other-PL DEF from
 xud behtar be-dʌn-ed ba naf-ε digar-ʌn fekr kun-ed wa tanhʌ dar fekr-ε xud na-bʌʃ-ed
 own better SUBJ-know-2P to benefit-EZ other-PL thought do-2P and alone in thought-EZ own NEG-be.SUBJ-2P

1 Peter 5:5,6 — ۵ : ۵ - ۶

به همین طریق شما که جوانتر هستید، باید مطیع رهبران کلیسا باشید و همه شما قدیفه فروتنی را به کمر بسته، یکدیگر را خدمت کنید زیرا خدا مخالف متکبران است، اما به فروتنان فیض می‌بخشد. پس در مقابل قدرت خدا فروتن باشید تا او شما را در وقت مناسب سرافراز نماید.

In the same way, you who are younger, submit yourselves to your elders. All of you, clothe yourselves with humility toward one another, because, “God opposes the proud but shows favor to the humble.” Humble yourselves, therefore, under God’s mighty hand, that he may lift you up in due time.

Dari Writing

به همین طریق شما که جوانتر هستید، باید مطیع رهبران کلیسا باشید و همه شما قدیفه فروتنی
 furutan-i qadifa-je ſuma hama-je wa baſ-ed kelisa rahbar-an-e moti-je baſjad hast-ed dzawan-tar ke ſuma tariq ham-in ba
 humble-NOM shawl-EZ 2P all-EZ and be.SUBJ-2P church leader-PL-EZ obedient-EZ must be-2P young-COMP that 2P way also-this to

را به کمر بسته، یکدیگر را خدمت کنید زیرا خدا مخالف متکبران است، اما به فروتنان فیض
 fajz furutan-an ba ama ast mutakabar-an muxalef-e xuda zera kun-ed xedmat ra jak-digar bast-a kamr ba ra
 grace humble-PL to but is proud.person-PL opponent-EZ God because do-2P serve DEF one-other bind.PST-PART waist to DEF

می‌بخشد. پس در مقابل قدرت خدا فروتن باشید تا او شما را در وقت مناسب سرافراز نماید.
 nema-jad sar-afraz munaseb waqt-e dar ra ſuma u ta baſ-ed furutan xuda qodrat-e muqabel-e dar pas me-baxſ-ad
 do-3S head-raise appropriate time-EZ in DEF 2P 3S until be.SUBJ-2P humble God power-EZ opposite-EZ in then MI-forgive/bestow-3S

IPA

ba ham-in tariq ſuma ke dzawan-tar hast-ed baſjad moti-je rahbar-an-e kelisa baſ-ed wa hama-je ſuma qadifa-je furutan-i
 to also-this way 2P that young-COMP be-2P must obedient-EZ leader-PL-EZ church be.SUBJ-2P and all-EZ 2P shawl-EZ humble-NOM

ra ba kamr bast-a jak-digar ra xedmat kun-ed zera xuda muxalef-e mutakabar-an ast ama ba furutan-an fajz
 DEF to waist bind.PST-PART one-other DEF serve do-2P because God opponent-EZ proud.person-PL is but to humble-PL grace

me-baxſ-ad pas dar muqabel-e qodrat-e xuda furutan baſ-ed ta u ſuma ra dar waqt-e munaseb sar-afraz nema-jad
 MI-forgive/bestow-3S then in opposite-EZ power-EZ God humble be.SUBJ-2P until 3S 2P DEF in time-EZ appropriate head-raise do-3S

Ephesians 5:3 — اِفْسُيَان ٥ : ٣

و چنانکه شایستهٔ مقدسین خداست، در میان شما چیزی دربارهٔ زنا و بی‌عفتی‌های دیگر و طمع کاری بر زبان نیاید.

But among you there must not be even a hint of sexual immorality, or of any kind of impurity, or of greed, because these are improper for God's holy people.

Dari Writing

و چنانکه شایستهٔ مقدسین خداست، در میان شما چیزی دربارهٔ زنا و بی‌عفتی‌های دیگر و
 wa digar be-efat-i-ha-je wa zena darbara-je tfiz-e sumā mijān-e dar xuda-st muqadas-in šajesta-je tʃunān-ke wa
 and other without-chaste-NOM-PL-EZ and adultery about-EZ thing-INDEF 2P amidst-EZ in God-be holy-PL worthy-EZ same.way-that and
 طمع‌کاری بر زبان نیاید.
 naj-ʌ-jad zabān bar tama-kar-i
 NEG-come-3S tongue over covetousness-work-NOM

Comments

بر زبان نیاید The Dari here is closer to the Greek: “let [these things] not even be mentioned.”

IPA

wa tʃunān-ke šajesta-je muqadas-in xuda-st dar mijān-e sumā tfiz-e darbara-je zena wa be-efat-i-ha-je digar wa
 and same.way-that worthy-EZ holy-PL God-be in amidst-EZ 2P thing-INDEF about-EZ adultery and without-chaste-NOM-PL-EZ other and
 tama-kar-i bar zabān naj-ʌ-jad
 covetousness-work-NOM over tongue NEG-come-3S

1 Peter 2:11 — ۱۱ : ۲ اول پترُس

ی عزیزان، از شما که در این دنیا بیگانه و در حال غربت هستید، تقاضا می‌کنم تسلیم شهوات نفسانی که همیشه با روح ما در جنگ است، نشوید.

Dear friends, I urge you, as foreigners and exiles, to abstain from sinful desires, which wage war against your soul.

Dari Writing

ای عزیزان، از شما که در این دنیا بیگانه و در حال غربت هستید، تقاضا می‌کنم تسلیم شهوات نفسانی
 nafsanī jahawāt-ε taslim-ε me-kun-am taqaza hast-ed yurbaṭ hāl-ε dar wa begana dūnjā in dar ke ſumā az aziz-ān aj
 desirous lusts-EZ deliver-EZ MI-do-1S request be-2P poverty condition-EZ in and stranger world this in that 2P from beloved-PL O!

که همیشه با روح ما در جنگ است، نشوید.
 na-ſaw-ed ast dʒang dar mā ruh-ε bā hameſa ke
 NEG-become-2P is war in 1P spirit-EZ with always that

Comments

شهوات Arabic plural of شهوت.

The grammar here is tricky: “do not be delivered-by-the-desirous-lusts.” The original verb is شدن تسلیم, but specifying what we’re not supposed to be delivered over to takes a long phrase!

IPA

aj aziz-ān az ſumā ke dar in dūnjā begana wa dar hāl-ε yurbaṭ hast-ed taqaza me-kun-am taslim-ε jahawāt-ε nafsanī
 O! beloved-PL from 2P that in this world stranger and in condition-EZ poverty be-2P request MI-do-1S deliver-EZ lusts-EZ desirous
 ke hameſa bā ruh-ε mā dar dʒang ast na-ſaw-ed
 that always with spirit-EZ 1P in war is NEG-become-2P

Leviticus 19:11 — لاویان ۱۹ : ۱۱

از دزدی، خیانت و دروغگوئی پرهیز نمائید.

Do not steal. Do not lie. Do not deceive one another.

Dari Writing

از دزدی، خیانت و دروغگوئی پرهیز نمائید.
 nama-jed parhez duroy-gu-ji wa xijnat duzd-i az
 do-2P abstain lie-say-2S and treachery thief-NOM from

IPA

az duzd-i xijnat wa duroy-gu-ji parhez nama-jed
 from thief-NOM treachery and lie-say-2S abstain do-2P

اعمال ۲۴ : ۱۶ — Acts 24:16

بنابراین با چنین امیدی، نهایت کوشش خود را می‌کنم که در همهٔ احوال در برابر خدا و انسان وجدان آسوده‌ای داشته باشم.

So I strive always to keep my conscience clear before God and man.

Dari Writing

بنابراین با چنین امیدی، نهایت کوشش خود را می‌کنم که در همهٔ احوال در برابر خدا و انسان
 ensan wa xuda barabar-ε dar ahwal hama-je dar ke me-kun-am ra xud koʃεʃ-ε nehʌjat umed-e tʃunin bʌ benʌbarin
 person and God in.front-EZ in circumstances all-EZ in that MI-do-1S DEF own attempt-EZ ultimate hope-INDEF that.kind with therefore
 وجدان آسوده‌ای داشته باشم.
 bʌʃ-am dʌʃt-a ʌsuda-je wεdʒdʌn-ε
 be.SUBJ-1S have.PST-PART tranquil-INDEF conscience-EZ

Comments

حال Arabic plural of احوال

IPA

benʌbarin bʌ tʃunin umed-e nehʌjat koʃεʃ-ε xud ra me-kun-am ke dar hama-je ahwal dar barabar-ε xuda wa ensan
 therefore with that.kind hope-INDEF ultimate attempt-EZ own DEF MI-do-1S that in all-EZ circumstances in in.front-EZ God and person
 wεdʒdʌn-ε ʌsuda-je dʌʃt-a bʌʃ-am
 conscience-EZ tranquil-INDEF have.PST-PART be.SUBJ-1S

Hebrews 11:6 — عبرانیان ۱۱ : ۶

و بدون ایمان محال است که انسان خدا را خشنود سازد، زیرا هر کس به سوی خدا می‌آید، باید ایمان داشته باشد که او هست و به جویندگان خود اجر می‌دهد.

And without faith it is impossible to please God, because anyone who comes to him must believe that he exists and that he rewards those who earnestly seek him.

Dari Writing

و بدون ایمان محال است که انسان خدا را خشنود سازد، زیرا هر کس به سوی خدا می‌آید، باید
 bʌjad mij-ʌ-jad xudʌ su-je ba kas har zeraʌ saz-ad xʊʃnud rʌ xudʌ ensʌn ke ast muhʌl imʌn bədun-ε wa
 must MI-come-3S God direction-EZ to person every because make-3S happy DEF God person that is impossible belief without-EZ and

ایمان داشته باشد که او هست و به جویندگان خود اجر می‌دهد.
 me-deh-ad adʒr xud dzujendε-gʌn-ε ba wa hast u ke bʌʃ-ad dʌʃt-a imʌn
 MI-give-3S reward own searcher-PL-EZ to and be 3S that be.SUBJ-3S have.PST-PART belief

IPA

wa bədun-ε imʌn muhʌl ast ke ensʌn xudʌ rʌ xʊʃnud saz-ad zeraʌ har kas ba su-je xudʌ mij-ʌ-jad bʌjad imʌn
 and without-EZ belief impossible is that person God DEF happy make-3S because every person to direction-EZ God MI-come-3S must belief

dʌʃt-a bʌʃ-ad ke u hast wa ba dzujendε-gʌn-ε xud adʒr me-deh-ad
 have.PST-PART be.SUBJ-3S that 3S be and to searcher-PL-EZ own reward MI-give-3S

Romans 4:20,21 — رومیان ۴ : ۲۰ - ۲۱

و نسبت به وعده خدا شک نکرد. بلکه در حالی که خدا را حمد می‌گفت، ایمانش او را تقویت می‌نمود، زیرا اطمینان کامل داشت که خدا قادر است، مطابق آنچه وعده فرموده است، عمل کند.

Yet he did not waver through unbelief regarding the promise of God, but was strengthened in his faith and gave glory to God, being fully persuaded that God had power to do what he had promised.

Dari Writing

و نسبت به وعده خدا شک نکرد. بلکه در حالی که خدا را حمد می‌گفت، ایمانش او را تقویت
 taqwijat rA u imAn-eJ me-guft hamd rA xudA ke hAl-e dar balke na-kard jak xudA wada-je ba nesbat wa
 strength DEF 3S belief-3S MI-say.PST praise DEF God that condition-REL in but NEG-do.PST doubt God promise-EZ to relative and

می‌نمود، زیرا اطمینان کامل داشت که خدا قادر است، مطابق آنچه وعده فرموده است، عمل
 amal ast farmud-a wada Antje mutAbeq-e ast qAder xudA ke dAft kAmel etminAn-e zera me-namud
 action is declare.PST-PART promise that.which according.to-EZ is powerful God that have.PST perfect confidence-EZ because MI-do.PST

کند.

kun-ad
do-3s

IPA

wa nesbat ba wada-je xudA jak na-kard balke dar hAl-e ke xudA rA hamd me-guft imAn-eJ u rA taqwijat
 and relative to promise-EZ God doubt NEG-do.PST but in condition-REL that God DEF praise MI-say.PST belief-3S 3S DEF strength

me-namud zera etminAn-e kAmel dAft ke xudA qAder ast mutAbeq-e Antje wada farmud-a ast amal
 MI-do.PST because confidence-EZ perfect have.PST that God powerful is according.to-EZ that.which promise declare.PST-PART is action

kun-ad
do-3s

Galatians 6:9,10 — ۱۰ - ۹: ۶ غلاتیان

از انجام نیکوکاری خسته نشویم زیرا اگر دست از کار نکشیم در وقت مناسب محصول خود را درو خواهیم کرد. پس تا آنجا که فرصت داریم به همه نیکی کنیم، مخصوصاً به کسانی که در ایمان با ما اعضای یک خانواده هستند.

Let us not become weary in doing good, for at the proper time we will reap a harvest if we do not give up. Therefore, as we have opportunity, let us do good to all people, especially to those who belong to the family of believers.

Dari Writing

از انجام نیکوکاری خسته نشویم زیرا اگر دست از کار نکشیم در وقت مناسب محصول
 mahsul-ε munaseb waqt-ε dar na-kaf-em kar az dest agar zera na-faw-em xasta niku-kar-i andzam-ε az
 harvest-EZ appropriate time-EZ in NEG-draw-1P work from hand if because NEG-become-1P tired righteous-work-NOM performance-EZ from

خود را درو خواهیم کرد. پس تا آنجا که فرصت داریم به همه نیکی کنیم، مخصوصاً به کسانی که
 ke kas-an-e ba maxsusan kun-im nik-i hama ba dar-em fursat ke an-dza ta pas kard xwah-em daraw ra xud
 that person-PL-REL to especially do-1P good-NOM all to have-1P opportunity that that-place until then do.PST will-1P harvest DEF own

در ایمان با ما اعضای یک خانواده هستند.
 hast-and xanawada jak aza-je ma ba iman dar
 be-3P household one members-EZ 1P with belief in

IPA

az andzam-ε niku-kar-i xasta na-faw-em zera agar dest az kar na-kaf-em dar waqt-ε munaseb mahsul-ε
 from performance-EZ righteous-work-NOM tired NEG-become-1P because if hand from work NEG-draw-1P in time-EZ appropriate harvest-EZ

xud ra daraw xwah-em kard pas ta an-dza ke fursat dar-em ba hama nik-i kun-im maxsusan ba kas-an-e ke
 own DEF harvest will-1P do.PST then until that-place that opportunity have-1P to all good-NOM do-1P especially to person-PL-REL that

dar iman ba ma aza-je jak xanawada hast-and
 in belief with 1P members-EZ one household be-3P

مَتی ۵ : ۱۶ — Matthew 5:16

پس بگذارید نور شما همینطور در برابر مردم بدرخشد تا کارهای نیک شما را ببینند و پدر آسمانی شما را تمجید نمایند.

In the same way, let your light shine before others, that they may see your good deeds and glorify your Father in heaven.

Dari Writing

پس بگذارید نور شما همینطور در برابر مردم بدرخشد تا کارهای نیک شما را ببینند و
 wa bi-bin-and ra ʃuma nik-ε kar-ha-je ta be-daraxʃ-ad mardom barabar-ε dar ham-in-tawr ʃuma nur-ε bu-guzar-ed pas
 and SUBJ-see-3P DEF 2P good-EZ work-PL-EZ until SUBJ-shine-3S people in.front-EZ in also-this-way 2P light-EZ SUBJ-place-2P then
 پدر آسمانی شما را تمجید نمایند.
 nema-jand tamdzid ra ʃuma asman-i-je padar-ε
 do-3P praise DEF 2P heaven-ADJ-EZ father-EZ

Comments

بگذارید This is the formal equivalent of the verb [mandan] ماندن, and like ماندن it can mean either ‘place’ or ‘allow’.

IPA

pas bu-guzar-ed nur-ε ʃuma ham-in-tawr dar barabar-ε mardom be-daraxʃ-ad ta kar-ha-je nik-ε ʃuma ra bi-bin-and wa
 then SUBJ-place-2P light-EZ 2P also-this-way in in.front-EZ people SUBJ-shine-3S until work-PL-EZ good-EZ 2P DEF SUBJ-see-3P and
 padar-ε asman-i-je ʃuma ra tamdzid nema-jand
 father-EZ heaven-ADJ-EZ 2P DEF praise do-3P